

# XGORE-KG'AI

## Chómsea zi gúù zi

### xgòre-kg'ai sa

### Téé-cookg'ai sa

Chómsea zi gúù zi xgòre-kg'ais Johanem di sa kò góáè, dtcòm-kg'ao ne kò gane di dtcòmán Jeso Krestem koe hàna hää domka xgàraèm x'aèm ka. Johane ba ko x'áí, Jeso ba wèé zi gúù zi nqõóm di zi Gam dim tshàu q'oo koe qgóóa hää sa, a ba a gataga nxárá-kg'ao ne nqòòkagu, a ghùi-ghui tcáó ne kg'oana.

Ncées tcgäyas koem ko Nqari ba Gam di ne khóè ne chómsea zi gúù zi xgòre-kg'aia máá. Kái zi sere-sere zim kò tséékagu, nxãasega ne gha dtcòm-kg'ao ne kómá q'ää, ne c'ee ne khóè ne táá kómá q'ää ka.

Ncées tcgäyas koe kaisase cgáém kg'ui ba ncée me e, ncée ko máá, Nqari ba gha X'aigam Jeso Krestem koe guu a ciò dis ka Gam di cg'oo-kg'aoan tàà, dxãwam ga ba hẽéthẽe e, témé ba. A ba a gha Gam di ne khóè ne tcom-tcomsa ne ts'eekg'aian máà - kåbam nqarikg'aim koe hẽé naka kåbam nqõómkg'ai koe hẽéthẽém gha kúrú u.

Qaa-qaasa kg'ua ne:

- tàà sa, x'áía ne, qari ne, dqonì
- Ghùu-coa ba
- moengele ne
- tcgäya sa

Tcgäyas q'oo koe hèna zi:

- X'áís xgobekg'am ko sa (1)
- Tcgäya zi 7 zi kereke zi koe ko síi zi (2-3)

- Tcgāyas 7 zi gúù zi tc'àmà ko tcēekg'am cgoaè ko zi gúù zi úúa sa (4-7)
- 7 xu torompita xu (8-11)
- Cg'ao-dxoo ba hēé naka cám kg'oo-coa tsara cg'õo ko tsara hēéthēé e (12-13)
- Tääka zi x'áí zi (14-15)
- 7 zi gába zi Nqarim dí xgóàn di zi (16)
- Babilonem dis kóbeku sa hēé, naka kg'oo-coam dis tààè sa hēé, tshúù-ntcõa di xu porofita xu hēé, naka dxäwa ba hēéthēé e (17:1-20:10)
- Còo dis xgaraku sa (20:11-15)
- Kábam nqarikg'ai ba hēé naka kábam nqõó ba hēé naka kábam Jerusalema ba hēéthēé e (21:1-22:5)
- Còo di kg'uia ne (22:6-21)

## X'áís xgobekg'am ko sa (1)

### *Tshoa-tshoa dis nxàe sa*

<sup>1</sup> Ncées tcgāya sa ko Jesom nxàea hää zi gúù zi xgòre-kg'ai. Ncée zi gúù zi xgòre-kg'ai sam Nqari ba máá Mea, Gam di xu qãà xum gha x'áí, dùú zi gha qháése kúrúse sa ka. Jeso ba kò Gam dim moengele ba Gam dim qãàm Johanem koe tsééa úú a ncée zi gúù zi ka q'ãakagu me.

<sup>2</sup> Ncées tcgāyas koem ko Johane wèé zi gúù zi ëem ko bóða hää zi nxàea tseegukagu: Nqarim di kg'uian hēé naka Jesom kò nxàea tseegukagu sa hēéthēé ka.

<sup>3</sup> Eé ko ncées tcgāya sa nxárá ba ts'ee-ts'eekg'aièa, ne gataga ëe ko porofitan di kg'uian ncée komsana, a ko ëe góásea sa qgóóa qari ne ts'ee-ts'eekg'aièa, x'aè ba cíù me e khama.

*Johane ba ko 7 zi kereke zi tsgámkagu*

<sup>4</sup> Tíía Johane ra ko 7 zi kereke zi nqõóm Asia dim koe hèna zi góá máá a ko máá:

Cgómkuan hëé naka tòókuan hëéthëé méé i gatu cgoa hää, ncée hèna, a kg'aiga hèna, a ko kháoa hèàm *Nqarim koe guua a*, naka 7 xu Tc'ëe xu koe guuan hëé, ncée ntcõó-q'oos Gam di x'aian dis cookg'ai koe hèna xu,

<sup>5</sup> naka Jeso Krestem koe guuan hëéthëé e, ncée Nxàea-tseegukagu-kg'aom tcommèa ba, tc'ää a x'ooan koe ghùìèa ba, a ba a Tc'ää-cookg'aim x'aiga xu nqõómkg'ai di xu di ba.

Gaam ëe ncàm taa ba, a ba a kò c'áòa ba cgoa chìbia ta koe kgoara taa ba,

<sup>6</sup> a ba a kò x'aian koe hëé naka peresiti ne koe hëéthëé kúrú ta a, Nqarim Gam ka Xõò ba ta gha tsééa máá ka, Gam koe méé i dqomkuan hëé naka qarian hëéthëé chõò tamase hää! Amen.

<sup>7</sup> Bóò, túú-c'õò zi q'oo koem ko hèà, i gha wèé tcgáian bóò Me, ëe gáò Mean ga hëéthëé e. Zi gha wèé zi qhàò zi nqõóm di zi Gam domka kg'ae. Gatà i gha ii. Amen!

<sup>8</sup> “Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, *ncée sa ko máá: tc'ää di Ra a, a Ra a còò di Ra a*,” tam ko X'aigam Nqari ba méé, ncée hèna, a kg'aiga hèna, a ko kháoa hèà ba, qarim wèé ba.

### *Johane ba ko Krestem cgoa xg'ae*

<sup>9</sup> Tíía Johane ra, gatu ka káikhoe ra, ncée ko gatu cgoa xgàrakuan Jesom di xgàraèa ra, a ra a gatu khama Nqarim di x'aian dir khóè ra a. Tíí hëé naka gatu hëéthëé méé ta qáò tcáó ii, naka ta qarika téé. Nqarim dim kg'ui bar xgaa-xgaaa, a ra a Jesom ka nxàea tseegukagua khamar tshàam ka

nxāma-nxāmaèam nqōó-coam Patemose ta ko ma tciièm koe tòóèa.

<sup>10</sup> X'aigam *Nqarim* dim cám kam kò Nqarim dim Tc'ëe ba cg'oè cgae tea, ra kò qāáa te koe c'ëem dòm ba kóm me ko torompitam khama ma q'au,

<sup>11</sup> a ko máá: “Eẽ tsi gha bóò sa méé tsi tcgāyas koe góá naka tsia 7 zi kereke zi koe tsééa úú: Efeso koe hēé, naka Semurena koe hēé naka Peregamo koe hēé naka Tiatira koe hēé, naka Saredise koe hēé, naka Filadelefia koe hēé, naka Laodikea koe hēéthēé e,” témé.

<sup>12</sup> Nxāaskar kò tééa kabise, ëe ko kg'ui cgoa tem dòm bar gha bóò ka. Eér ko tééa kabise kar kò 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi bóò.

<sup>13</sup> Gaa zi lampi zi di téé-q'ooan nqáè koer kò Khóèm dim Cóám khama iim Khóè ba bóò, me qáòm qgáí ba hñana, a ba a dxùua ba koe gauta dim bàne ba xòóा.

<sup>14</sup> Tcúúa ba di c'õòa ne kò q'úú u, ghùuan di c'õòan khama ma, a i a tsõán khama ma q'úú u, i Gam di tcgáian karukos c'ees khama ii.

<sup>15</sup> Gam di nqàrèa nea kòo tchùuèas qanos khama ma x'áà, ncée kò c'ees q'oo koe xgài cgaeèa sa, i kò dòmà ba tòèko tshàan di ts'oo-q'ooan khama xam.

<sup>16</sup> Me kò Gam dim x'õàm kg'áò xòè dim koe 7 zi tconò zi qgóóa, me kò kg'áma ba koe ts'ëèm ntcàum cám kg'áím ba tcg'oa, i kò Gam di kg'áian koaba dis cám x'áà khama ma tcäà.

<sup>17</sup> Eér ko bóò Me kar ko nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, x'óóam khóèm khama ii a. Me Gam dim kg'áò tshàu ba tíí koe tòó, a ba a máá: “Táá q'áò guu. Tc'ää di Ra a, a còò di Ra a ke,

**18** a Ra a ëe kg'õèa Ra a, x'óoa Ra kò hää, igaba bôò, chõò tamase Ra kg'õèa hää! A Ra a x'ooan di xgobekg'aman qgóoa, naka x'óoa ne khóè ne dim qgáim dian hëéthëé e.

**19** Góá nxäaska ëe tsi bôòa gúùa ne, ncëeska ko kûrúsean hëé naka ncëe zi gúù zi qãá q'oo koe ko hâà kûrúsean hëéthëé e.

**20** Eë tsi ko bôò Ra qgóoa hää zi tconò zi 7 zi hëé naka 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi hëéthëéa tchõàs chòmsea hääs dis x'áí sa ncëe si i: tconò zi 7 zia moengele xu 7 zi kereke zi di xu u, zi 7 zi lampi téé-q'oo zi 7 zi kereke zi i.”

## Tcgäya zi 7 zi kereke zi koe ko síí zi (2-3)

### 2

#### *Efeso dis kerekess koe ko qõòs tcgäya sa*

**1** *Me Jeso ba máá:* Efeso koe hâñas kerekess dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncëea kg'uiam Gaam di ga a, ëe 7 zi tconò zi kg'áòm x'õàm Gam dim koe qgóoa ba, a ba a ko 7 zi lampi téé-q'oo zi gautan di zi xg'aeku koe qõòa te ba. Ncëetam ko méé:

**2** *Gatu di zi tséé zi Ra q'ana, ëe tu ko qómse tséé zi hëé, naka gatu di qáò tcáóan hëéthëé e.* Q'ana Raa, khóèan ëe cg'âè cau tu tchõà úú cgoa tama sa, a tu a kûrúa bôòa khóè xu ëe ko máá, x'âè úú-kg'ao\* xu u témé xu, igaba xu gaxu tama xu u, a tu a tshúù-ntcõa-kg'ao xu ii sa hòöa hää.

---

\* **2:2: x'âè úú-kg'ao** - Gerika sa ko “apostolo” témé.

<sup>3</sup> Qáò tcáóan cgoa tu kò qarika tēe, a tu a kò qóm cgoa qgóókua hää Tirim cg'õèm domka, a tu a kò táá xhõen-tcáó.

<sup>4</sup> Igabar ko gatu koe c'ëes gúùs tshúù sa bòò, a gaas ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: "Gatu di ncàmkuan tc'ää di tu aagua," témé.

<sup>5</sup> Tc'ëe-tc'ëese *gatu di ncàmkuan kò kg'aia* hànám qgáì ba. Tsóágase tu gáé tshúùse cg'áé! Tcóóse tu gatu di chìbian koe, naka kúrú tsééan kg'aiga tu kò kúrú u. Gata tu kò hëé tama ner gha gatu koe hàà, a Ra a gha gatu di lampion gaan di téé-q'ooan koe tcg'òó, ncëè tcóóse tama tu kò hää ne.

<sup>6</sup> Igaba tu ncëes gúùs qãès tééa gha máá tu u sa úúa: Nikolae ne di tsééan tu hòrea, ncëe Tíí ka hòreà a thëé.

<sup>7</sup> Eë tceean úúa ba méém kóm, Tc'ëem ko kereke zi bìrì sa. Gaam ëe ko tàà bar gha kgoara máá me kg'õèan dis hìs koe tc'õó, ncëe Nqarim dim paradaisim koe hàná sa.

### *Semurena dis kerekés koe ko qõòs tcgäya sa*

<sup>8</sup> *Me Jeso ba máá:* Semurena koe hànás kerekés dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncëea kg'uián Gaam di ga a, ëe tc'ää di ba, a còò di ba, ëe kò x'óóa ba, a ba a kg'õè ba. Ncëetam ko méé:

<sup>9</sup> Gatu di xgàrasea ner q'anaa, naka gatu di dxàuan hëéthëé e, igaba tu qguùa. Q'ana Raa cg'äè zi gúù zi ëe ko máá Juta ne e témé ne ko méé cgae tu u zi, igaba ne Juta ne tama ne e, si c'ëes xg'aes satanam di si i.

<sup>10</sup> Táá cúí gúù ga q'áò guu ëe tu gha hàà ko xgàra mááës gúùs ka. Bìrì tu ur ko, dxäwa ba gha c'ëe-kg'áía tu qáé-nquuan koe tcää, nxäasega tu gha

kúrúa bóbè ka, tu gha 10 cáman xgàraè. Tcom-tcomsa méé tu ii, x'ooan di xg'aeku koe ga igaba, nakar gha cábás kg'õèan di sa máà tu u.

**11** Eë tceean úúa ba méém kóm, Tc'ëem ko kereke zi bìrí sa. Gaam ëe ko tàà ba cuiskaga cám dis x'oos ka thõò-xamkaguèa tite.

*Peregamo dis kerekés koe ko qõòs tcgäya sa*

**12** *Me Jeso ba máá:* Peregamo koe hànas kerekés dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncëea Gaam ëe ts'ëè a cám kg'ámi ntcàu ba úúam di kg'uijan ga a. Ncëetam ko méé:

**13** Q'ana Raa nda koe tu x'âèa sa: satanam dis ntcõó-q'oos hànà koe e, igaba tu ko Tiri cg'õèan qarika qgóoa, a tu a kò gatu di dtcòmán Tíí koe táá ntco, Antipasem Tirim tcom-tcomsa iim nxàeatseegukagu-kg'aom di cáman kaga igaba, ncëe kò satanam x'âèa hää koe gatu xg'aeku koe ga cg'õoè ba.

**14** Igabar ko gatu koe c'ëe zi gúù zi cg'orò zi tshúù zi bòò, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khóè ne c'ëe ne tu ëe koe úúa hää Balame di xgaa-xgaakuan qgóoa hää ne, ncëe ko Balake ba x'áí, Israele di ne khóè nem gha ntama ma chìbian koe tcää sa ba, qæe-qae nem ko ne kúrúa mááseèa hää nqárlan dàða mááèa tc'õoan tc'õó, a ne a ko cg'áràn kúrú.

**15** Gataga tu c'ëe ne úúa hää Nikolae ne di xgaa-xgaan qgóoa hää ne.

**16** Ke nxãaska tcóóse gatu di chìbian koe! Gatà i kò ii tama ne, Ra gha gatu koe qháése sencgaga hää, a Ra a hää ncõoan kúrú gane cgoa, kg'áma Te dim ntcàum cgoa.

**17** Eē tceean úúa ba méém kóm, Tc'ẽem ko kereke zi bìrí sa. Gaam ēe ko tàà bar gha chómmèa tc'õoan mana di máà, a Ra a gha q'úús nxõá sa máà me, i gaas koe kaba cg'õèan góasea, cuí khóè ga c'úùa hää a, gaam ēe ko séè sim cúim oose.

*Tiatira dis kerekess koe ko qõòs tcgãya sa*

**18** *Me Jeso ba máá:* Tiatira koe hànás kerekess dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncëea Nqarim dim Cóám di kg'uián ga a, ncëe Gam di tcgáían kárukos c'ees khama ii ba, i Gam di nqàréan tchùuèas qanos khama ii. Ncëetam ko mée:

**19** Gatu di zi tséé zi hëé, naka ncàmkuan hëé naka dtcòmán hëé, naka tséé-kg'áman hëé, naka qáò tcáóan cgoa qarika tééan gatu di hëéthëé Ra q'anaa. A Ra a q'ana hää, kg'aika tu thuu ko ma tséé sa tu nqáéa hää sa, a tu a ko ncëeska kaisase tséé sa.

**20** Igabar ko gatu koe c'ee zi gúù zi tshúù zi bóò, a gazi ka kg'ui cgoa tu u kg'oana, a ko máá: Khóès Jesabele sa tu kgoara máána hää, ncëe ko porofiti si i ta ma tciise sa, si ko xgaa-xgaa a ko Tiri qãàn hoàkagua i ko cg'áràn kúrú, a ko tc'õoan ncëe kúrúa mááseèa hää nqárlan dàòa mááèa tc'õó.

**21** X'aèa ner máà sia hää tcóóses gha di i, igabas gas di cg'áràn koe tcóóse tc'ee tama.

**22** Khamar gha xaoa tcãà si kgàrom *xháés dim* koe, a Ra a gha ëe ko gas cgoa cg'áràn kúrú ne kaisa xgàrasean koe tcãà, gas di zi dàò-kg'ám zi koe ne kò tcóóse tama ne.

**23** A Ra a gha gas di cóán x'oos cgoa cg'õo. Zi gha wèé zi kereke zi q'ãa Tíí ga Ra a sa, ncëe ko

tc'ëean hëé naka tcáóan hëéthëé qaara tcg'òó Ra, a Ra a gha wèé ne ëe ne ma tséá hää khamaga ma suruta kabí.

<sup>24</sup> Igabar ko c'ëe tu Tiatira koe hànà tu (gatu ncëe gas di xgaa-xgaan xùri ta ga hää tu, a tu a 'satanam di chómsea hää' ta ko ma tciiè kàan xgaa-xgaase ta ga hää tu) bìrì a ko máá: Cuiskagar c'ëe cäà ga dcéékagu tua hää tite.

<sup>25</sup> Igaba méé tu ëe tu úúa hää sa qgóóa qari nakar gha nxääkg'aiga síí hàà.

<sup>26</sup> Eë ko tàà ba, a ba a ko Tií ko tc'ëe zi tséé zi qgóóa qari, i nxääkg'aiga síí x'aëa ba xg'ara bar gha tää zi qhàò zi tc'ää-cookg'ai di qarian máà,

<sup>27-28</sup> eer kò ma Tirim Xõòm koe ma qarian hòòa khama.

'Qano dim dqàbim cgoam gha tc'ää-cookg'ai ne.  
Góm di zi gàba zi khamam gha ma cg'ám-cg'am ne.'

Ra gha gataga q'uu tconò sa máà me.

<sup>29</sup> Eë tceean úúa ba méém kóm, Tc'ëem ko kereke zi bìrì sa.

### 3

#### *Saredise dis kerekés koe ko qōòs tcgäya sa*

<sup>1</sup> Me Jeso ba máá: Saredise koe hànàs kerekés dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncëe kg'ua nea ëe 7 xu Tc'ëe xu Nqarim di xu hëé naka 7 zi tconò zi hëéthëé qgóóam di ga a.  
Ncëetam ko méé: Gatu di zi tséé zi Ra q'ana. Khoè ne ko máá, kg'õèa tua, témé, igaba tu x'óóa.

<sup>2</sup> Igaba méé tu tée naka tua cg'áré zi tséé-coa zi ëe qaùa hää zi qgóóa qari-qari, gaa zi ëe qaùa zia kaà kg'oana ke. Gatu di zi tséé zir kò bóò ne zi Nqarim tcgái q'oo koe tchàno tama khama.

**3** Tc'ẽe-tc'ẽese méé tu nxãaska, ntama tu ma *Nqarim di zi kg'ui zi* hòða a kómaa sa. Qgóóqa qari zi naka tua gatu di chìbian koe tcóóse naka Nqarim koe kabise. Kókò tama tu kò hää ner gha ts'âà-kg'aom khama ma hèà, tu gha táá q'ãa, ndakam x'aèm kar gha gatu koe hèà sa.

**4** Gatà i ii igaba tu c'ẽe ne khóè ne Saredise koe úúa, qanega qgáía ne cg'uri-cg'uri tama ne, a ne a gha q'úúse hanase qõò cgoa Te, kg'anoëa nea khama.

**5** Eẽ ko tàà bar gha gane khama ma q'úúse hääkagu, a Ra a cuiskaga cg'õèa ba kg'õèan dis tcgäyas q'oo koe tchùua tcg'ðóá hää tite, a Ra a gha cg'õèa ba Tirim Abom cookg'ai koe hëé naka Gam di xu moengele xu hëéthëé cookg'ai koe nxæa tseegukagu.

**6** Eẽ tceean úúa ba méém kóm, Tc'ẽem ko kereke zi bìrí sa.

### *Filadelefia dis kerekess koe ko qõòs tcgäya sa*

**7** *Me Jeso ba máá:* Filadelefia koe hñas kerekess dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncẽe kg'ui nea Gaam ëe tcom-tcomsam di i, a ba a tseegu ii ba, ncẽe Dafitem di xgobekg'amam qgóóba. Xgobekg'amam kò hää ne i cúí khóè ga tcéekg'am tama, a tcéekg'amam kò hää ne i gataga cúí khóè ga xgobekg'am tama ba. Ncẽetam ko méé:

**8** Gatu di zi tséé zi Ra q'ana. Bóò, cookg'aia tu koer xgobekg'amseam nquu-kg'ám ba tòóa, ncẽe cúí khóè ga tcéekg'am tite ba. Q'ana Raa, cg'áré qarian tu úúa sa. Igabaga tu Tirim kg'ui ba qgóóqa qaria, a tu a kò Tirim cg'õè ba táá c'úúse.

**9** Bóò, c'ëe ne ncẽe satanam dis còrè-nquus di ner ko máà tu u, ëe ko Juta ne ta ma tciise ne, igaba gane tama ne e, a ne a tshúù-ntcõa-kg'ao ne e. Bóò, kúrú ner gha ne hàà gatu nqàrè-kg'am koe qomì, a ne a gha q'ãa, ncàm tuar hää sa.

**10** Tiri x'áè-kg'áman, ncẽe kòò máá, qáò tcáóan cgoa méé tu qarika téé, témé tu kò qgóóa qaria, khamar gha gataga kgoara tu u cg'áèan dim cám koe, ncẽe ko wèém nqõóm koe hàà ba, hààm gha ëe nqõómkg'ai koe x'äea ne kúrúa bòò ka.

**11** Sencgagar ko hàà; ëe tu úuas gúù sa méé tu qarika qgóó, naka i nxãasega táá cúí khóè ga tàà dis cábá sa gatu koe séèa tcg'òó guu, *ncẽe tààa hääm khóèm ko máàè sa.*

**12** Eë ko tàà bar gha nquu ba ko ghùi-ghuim hìi ba kúrú, Tirim Nqarim dim tempelem di ba, me cuiskaga gaia gaa koe tcg'oa tite. Gaam koer gha Tirim Nqarim di cg'õèan góá naka Tirim Nqarim dim x'áé-dxoom di cg'õèan hëéthëé e, kábam Jerusalemam di i, ncẽe ko nqarikg'ai koe guu a tcg'oa ba, Tirim Nqarim koe guu a, a Ra a gha gataga kábam cg'õès Tiri sa gaam koe góá.

**13** Eë tceean úúa ba méém kóm, Tc'ëem ko kereke zi bìrí sa.

### *Laodikea dis kerekess koe ko qõòs tcgäya sa*

**14** *Me Jeso ba máá:* Laodikea koe hànás kerekess dim moengele ba góá máá naka máá:

Ncẽe kg'ua nea Amene *ta ko ma tciièm* di i, tcom-tcomsa a tseegum Nxàea-tseegukagu-kg'aom di i, Gaam ncẽe Nqarim Gam koe guu a wèé gúùan kúrúa hää ba. Ncẽetam ko méé:

**15** Gatu di zi tséé zir q'ana: qgàisa tama tua a kùrusa tama. Oo, kaisaser kòo tc'ëe, qgàisa tu ga ii kana kùrusa ii sa!

**16** X'oòsa tu u khama, a kùrusa tama, a qgàisa tama, khama Ra ko kg'ám q'ooa Te koe guu a kgàra tcg'òó tu u.

**17** Nxàe tu kò a máá: "Qguùa taa, a ta a qguùan hòòa, a cúí gúù ga tcào tama," téme khama, igaba tu tshúù qgáì koe tu hää sa c'úùa, a cgómga tu u, a dxàua, a káà tcgái tu u, a gataga qgáí ga hää tama sa.

**18** Dàò bar ko x'áí tu u: Tíí koe tu gautan x'ámá, c'eean cgoa xgõéèa a, naka tua nxâasega qguù; naka tu gataga Tíí koe q'úú qgáian x'ámá ncẽe tu gha hää a, nxâasega i gha sau-cgæean káà cgaet tu u ka, qg'aè-cgæea tu hää di i. Naka tu gataga Tíí koe tcgái di nxúìan x'ámá, tcgáia tu koe tu gha tcgaù u, bòò tu gha ka.

**19** Wéé ne ëer ncàma hää ner ko tchàno-tchano a ko dqàèa kg'ónò. Ke tu tcää tcáò naka gatu di chìbian koe tcóóse.

**20** Bóò! Ncẽe ga Ra nquu-kg'ám koe téé-têe a ko xg'ám-xg'am. Ncẽè c'ëe khóè ko dòmà Te kóm a ko nquu-kg'ám ba xgobekg'am ner gha tcää a tc'óó cgoa a, i tc'óó cgoa Te.

**21** Eë ko tàà bar gha qarian máà, Tíí cgoam gha Tiris ntcõó-q'oos x'ai'an dis koe ntcõó di i, ncëer ko Tíí ma tàà a Abom Tirim cgoa Gam dis ntcõó-q'oos x'ai'an dis koe ma ntcõe khama.

**22** Eë tceean úúa ba méém kóm, Tc'ëem ko kereke zi bìrì sa.

**Tcgäyas 7 zi gúù zi tc'ämà ko  
tcëekg'am cgoaè ko zi gúù zi úúa sa**

## (4-7)

## 4

*Nqari ba hēé naka Ghìuu-coa ba hēéthēé tsara ko dqommè*

<sup>1</sup> Ncēe zi gúù zi qāá q'oo koe kò bōò, kar kò nqarikg'ai koe bōò, me nquu-kg'ám ba xgob-ekg'amsea. Me kò torompitam khama xam̄ dōm̄ ba, ncēer ko kg'aia kóma hāa ba kg'ui cgoa te a máá: "Qaò naka ncēe koe hàà, nakar x'áí tsi, dùú sa gha ncēe zi gúù zi qāá q'oo koe kúrúse sa," témé ba.

<sup>2</sup> Ra gaa x'aè kaga Tc'ëem ka tcâàè, ka bōò, x'aian dis ntcõó-q'oo sa kò nqarikg'ai koe tòóèa, i c'ee Khóè gas koe ntcõe.

<sup>3</sup> Eẽ ko ntcõóa-ntcõem di bōòse-q'ooa nea ko t'õès nxõás jasepere di sa hēé naka saredio di sa hēéthēé di sara khama ii, si gaas ntcõó-q'oos x'aian di sa dòro-qhāóm ka nxāma-nxāmaèa, ncēe kò nxõás t'õès emerelete dis khama ii ba.

<sup>4</sup> Gaas ntcõó-q'ooos x'aian dis koe zi kò 24 zi ntcõó-q'oo zi x'aian di zi nxāma-nxāmaà, xu kò ncēe zi ntcõó-q'oo zi x'aian di zi koe 24 xu kaia xu ntcõóa-ntcõe, a xu a q'úú qgáían hāna, a tcúúa xu koe x'aian di cábán gautan di cábáa.

<sup>5</sup> Gaas ntcõó-q'ooos x'aian dis koe i ko túú-tebean guu a tcg'oa, tcẽe-tcẽean hēé naka túúan di kg'ui-q'ooan hēéthēé e, i kò x'aian dis ntcõó-q'ooos cookg'ai koe 7 xu kāruko xu c'ee-kg'ám xu hāna a ko x'áà, ncēea kò 7 xu Tc'ëe xu Nqarim di xu xu u.

<sup>6</sup> Gaas ntcõó-q'ooos x'aian dis cookg'ai koem kò tshàa ba hāna, ts'óó-c'õán di q'áñ-q'ooan khama ii ba, q'áñ me e kò ii, q'áñs nxõás khama ma.

Si kò x'aian dis ntcõó-q'oo sa wèé dxùukg'aia sa koe 4 xu kg'oo-coa xu kg'õèa hää xu ka nxãma-nxãmaèa, tcgáian gaan dia kò cookg'aian koe hëé naka qãán koe hëéthëé cg'oèa.

<sup>7</sup> Tc'ãà dim kg'oo-coa ba kò gãm khama ii, cám di ba kò ghòè-coam khama ii, me nqoana di ba khòèan dis kg'áis khama iis kg'áí sa úúa, 4 di ba kò tsãékos xães khama ii.

<sup>8</sup> I kò ncẽe 4 kg'oo-coan wèé ga 6 tcgàmàn úúa, a wèé qgáian gaan di koe kái tcgáian úúa, tcgàmàn ka nqãaka ga hëéthëé e, wèém koaba ba hëé naka ntcùú ba hëéthëé i ko ncëeta ma nxáèan cgoa chõò tama:

“Tcom-tcomsa, tcom-tcomsa, tcom-tcomsa Me e X'aigam Nqari ba, qarim wèé ba,  
ncẽe kò kg'aiga hèna ba,  
a ba a ncëeskaga hèna ba,  
a ba a ko hèa ba,”  
témé.

<sup>9</sup> A ëe i ko gaa kg'oo-coan ëe tcoman máà Me, a ko kaikagu Me, a ko qãè-tcaoa máá Me, Gaam ëe x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõóa-ntcõe ba, ncẽe ko chõò tamase kg'õè ba,

<sup>10</sup> ka xu kò 24 xu kaia xu cg'áé, ëe ntcõó-q'oos x'aian dis koe ntcõóa-ntcõem cookg'ai koe, a dqom Me, ncẽe ko chõò tamase kg'õè ba. Gaxu di cábán x'aian di xu ko tcg'òò a gaas ntcõó-q'oos x'aian dis cookg'ai koe tòó, a xu a máá:

<sup>11</sup> “Kg'ano Tsi ia,  
sita di Tsi X'aiga Tsi Nqari Tseè,  
dqomkuan hëé, naka tcoman hëé,  
naka qarian hëéthëé Tsi gha máàè sa,  
Tsáá Tsia wèé zi gúù zi kúrúa hää khama,

zi Tsari ncàmān ka hànā hāa, a ko kúrúè,”  
témez.

## 5

### *Tcgāya sa hēé naka Ghìuu-coa ba hēéthēé e*

<sup>1</sup> Ra kò bōò kg'áom tshàum koe, Gaam ēe kò x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōem di ba, Me tcgāya sa qgóóa, q'ooa sa koe hēé naka qāáa sa koe hēéthēé kò góásea sa, si 7 zi gúù zi tc'ämà ko tcēekg'am zi cgoa tcēekg'ammèa. <sup>2</sup> A ra a kò qarim moengele ba bōò, me ko kaiam dòm cgoa nxāe a ko máá: “Dííba tcgāyas xgobekg'am ka kg'anoèa, naka gaas di gúùan tc'ämà-tcēekg'am si ko q'ōàa tcg'òó ka hēéthēé e?” témez.

<sup>3</sup> Igaba i kò nqarikg'ai koe hēé naka nqōómkg'ai koe hēé naka nqōóm ka nqāaka ga hēéthēé koe cúí khóè ga káà a, tcgāya sa ga xgobekg'am kana ga bōò q'oo si i.

<sup>4</sup> Ra kò kaisase kg'ae, cúí khóè ga kò táá hòòè khama, kg'anoa a tcgāya sa xgobekg'ama ne kana bōò q'ooa sa.

<sup>5</sup> Me kò nxāaska kaia xu ka c'ee ba bìrí te a máá: “Táá kg'ae guu! Bóò, Juta dis qhàòs dim Gàm ba, Tobem Dafitem di ba, nxāa ba tààa. Tcgāya sam gha kgoana a xgobekg'am, naka ēes tc'ämà-tcēekg'am cgoaèa gúùan 7 hēéthēé e,” témez.

<sup>6</sup> X'aian dis ntcōó-q'oo sa hēé naka 4 kg'oo-coan hāa koe hēé naka kaia xu xg'aeku koe hēéthēé ra kò Ghìuu-coa ba bōò Me téé-tēe, cg'ōoèa hāa khama ii a, 7 nxāà nem kò úúa, 7 tcgáian hēéthēé e, ncēe kò 7 xu Tc'ee xu Nqarim di xu ii i, ncēe kò wèém nqōóm koe tsééa úúèa xu.

<sup>7</sup> Qõòm kò a síí tcgäya sa séè, Gaam ëe kò x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõem dim kg'áòm x'õàm xòè koe.

<sup>8</sup> Eẽm ko tcgäya sa séèa xg'ara, ka xu ko 4 xu kg'oo-coa xu hëé, naka 24 xu kaia xu hëéthëé Ghùu-coam cookg'ai koe cg'áé. Wèéa ne kò zómá\* zi hëé naka gäba zi qãè hmìm xg'âò gúùan ka cg'oèa zi gautan di zi hëéthëé qgóóa, ncẽe ko tcom-tcomsa ne di còrè ii i.

<sup>9</sup> Xu kò kabam cii ba nxáè a máá:  
 "Kg'anoèa Tsi hää, tcgäya sa séèan ka,  
 a gaas tc'ämà-tcëekg'am cgoaèa gúùan xgobekg'am,  
 cg'ooèa Tsi kò hää khama,  
 a Tsi a kò khóè ne Tsari c'áòan cgoa  
 x'ámá tcg'òó a Nqari ba màà,  
 wèé zi qhàò zi koe guu a,  
 naka wèé taman koe hëé,  
 naka wèé ne khóè ne koe hëé,  
 naka wèé zi xg'ae zi koe hëéthëé e,  
<sup>10</sup> a Tsi a kò kúrú ne ne x'aian di ne peresiti ne e,  
 gatá dim Nqari ba ne gha tsééa máá ka,  
 ta nqõómk'ai koe tc'ää-cookg'ai,"  
 ta xu ma nxáè.

<sup>11</sup> Kar kò bòò, a ra a kái xu moengele xu di dòman kóm, ncẽe kò kaisase kái ii xu, nxáráè tite zi tcám-tcám zi khama noo xu. Ncẽe kò x'aian dis ntcõó-q'oo sa hëé naka kg'oo-coan hëé naka kaia xu hëéthëé nxäma-nxäma hää xu,

<sup>12</sup> xu kò kaiam dòm cgoa máá:  
 "Kg'anoèa baa  
 Ghùu-coam ncẽe kò cg'ooèa hää ba,

---

\* **5:8: zómá** - Gerika sa ko "harepa" témé, cii cgoa dis gúùs zómás khama iis ka.

qaria nem gha hòò ka,  
 naka x'aian hẽé,  
 naka q'ãa di tc'ẽean hẽé,  
 naka kaian hẽé,  
 naka tcoman hẽé,  
 naka x'áàn hẽé  
 naka dqomkuan hẽéthẽé e!"  
 témé.

<sup>13</sup> Ra kò nxãaska wèé gúùan ëe kg'õèa hãä kóm,  
 ncẽe nqarikg'ai koe hẽé naka nqõómkg'ai koe hẽé,  
 naka nqõóm ka nqãaka hẽé, naka tshàa-dxooan koe  
 hẽéthẽé hànà a, wééan ëe gaan koe hànà a, i ko máá:  
 "Gaam ëe x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõe ba hẽé  
 naka Ghùu-coa ba hẽéthẽé  
 méé i dqomkuan máàè,  
 naka tcoman hẽé,  
 naka x'áàn hẽé,  
 naka qarian hẽéthẽé e,  
 chõò tamase!"  
 téméé.

<sup>14</sup> I kò 4 kg'oo-coan máá: "Amen!" témé. Xu kò  
 kaia xu cg'áé, a xu a dqom.

## 6

### *7 zi gúù zi tc'ämà ko tcẽekg'am zi*

<sup>1</sup> Nxãaskar kò bòò, ëem ko Ghùu-coa ba 7 zi gúù zi  
 tc'ämà ko tcẽekg'am zi ka c'ëe sa ko xgobekg'am kar  
 kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'õèa hãä xu ka c'ëe ba kóm,  
 me túúm dim dòm̄ cgoa ko kg'ui khama xam̄ a ko  
 máá: "Hàà!" témé.

<sup>2</sup> Kar kò bòò, q'uúm bìi ba, me ëe qábì mea ba  
 nxòo sa qgóóa, a ko x'aian dis cábá sa máàè, a ba  
 a kò tààa hãase qõò, a gha síí tàà.

<sup>3</sup> Eẽm ko gaia cám dis gúùs tc'ämà ko tcéekg'am sa xgobekg'am kar kò cám dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: "Hàà!" témé.

<sup>4</sup> Me kò nxãaska c'ëem bìi ba tcg'oa, c'ees khama ma ncoà ba. Gam dim qábì-kg'ao ba kò qarian máàèa, tòókua nem gha nqõómk'ai koe séèa tcg'òó di i, nxãasega ne gha khóè ne cg'õoku ka, a ba a kò kaiam ntcàu ba máàèa hää.

<sup>5</sup> Eẽm ko Ghùu-coa ba gaia nqoana dis gúùs tc'ämà ko tcéekg'am sa xgobekg'am, kar kò nqoana dim kg'oo-coa ba kóm me ko máá: "Hàà!" témé. Ghùi-kg'air ko kar kò ntcùúm bìi ba hëé naka gam dim qábì-kg'ao ba hëéthëé bóò, me qómán ko tc'äöt'ão sara gúù sara tshàu q'ooa ba koe qgóóa hää.

<sup>6</sup> Ra kò nxãaska kg'uim khama xamìs gúù sa kóm kg'oo-coa xu 4 xu xg'aeku koe guu a, si ko máá: "Cúím cám di suruta ne gha cúím tshàu-q'oom di péréan máà tsi, i gha cúím cám di surutan nqoana tshàu-q'oo zi di maberean máà tsi, igabaga táá olife di nxúian hëé naka gõéan hëéthëé *ko kúrú hìian cg'õo guu!*" témé.

<sup>7</sup> Eẽm ko gaia 4 dis gúùs tc'ämà ko tcéekg'am sa xgobekg'am kar kò 4 dim kg'oo-coam dim dòm ba kóm me ko máá: "Hàà!" témé.

<sup>8</sup> Ghùi-kg'air ko kar kò tsãám bìi ba bóò. Eẽ kò qábì meam di cg'õèa nea ko x'oo o, i kò ëe x'óóa ne khóè ne di x'äè-q'ooan ko xùri me, i kò wèéan ga 4 xòèan nqõómk'ai di koe guu a cúím xòèm koe qarian máàè, ntcàum cgoa i gha cg'õo ka, naka xàbàs cgoa hëé, naka tciian cgoa hëé, naka qãáka di kg'oo-coan nqõómk'ai di cgoa hëéthëé e.

<sup>9</sup> Eẽm ko gaia 5 dis gúùs tc'ämà ko tcéekg'am sa xgobekg'am kar kò ëe Nqarim dim kg'uim ncëe ne

kò nxàea tseegukagua hāam domka cg'ōoèa hāa ne di tc'ēean altaram ka nqāaka bōò.

<sup>10</sup> Kaiam dòm cgoa ne kò q'aua tcg'òó, a máá: “Oo, tc'amaka hànà Tsi X'aiga Tsi Nqari Tseè, tcom-tcomsa a tseegu Tsi, cgómì naka táá ão guu, naka nqōóm di ne khóè ne qháése xgàra, naka sita di c'áðan kabi ëe nqōómkg'ai koe x'āèa hāa ne koe!” témé.

<sup>11</sup> Me kò wèém khóè ba q'úum qgái ba máàè, a bìrìè, cg'árése ne gha qāà\* sa, i nxāakg'aiga síí nxáráse-q'ooan gane ka c'ëe ne qāà ne dian hēé, naka qōese ga ne dian hēéthëé tc'āò, ncēe gha hàà cg'ōoè ne, ncēe ne kò ma gane hēéèa khama.

<sup>12</sup> A ëem ko Ghùu-coa ba 6 dis gúùs tc'àmà ko tcéekg'am sa xgobekg'am kar kò bōò, me ko nqōó ba kaisase cgùru, si kò cámì sa kàbise a ntcùúm qgáiñ khama ma ntcùú, me kò nxoe ba kàbise a c'áðan khama ma ncoà.

<sup>13</sup> Zi kò nqarikg'ai di zi tconò zi nqōómkg'ai koe tcheè, ncēe i ko ma faia dis hìis di tc'áróan kg'oarà ma tcheè khama ma, kaiam tc'āám kas kòo ntcää-ntcääne.

<sup>14</sup> I kò nqarikg'aian qabese, tcgāyas ga ma qabeè khama ma, i kò wèé xàbián hēé naka tshàam ka nxāma-nxāmaèa nqōó-coan wèé hēéthëé ntcää-ntcääase a téé-q'ooan gaan di koe tcg'oa.

<sup>15</sup> Xu kò nxāaska nqōómkg'ai di xu x'aiga xu hēé, naka kaia xu khóè xu hēé, naka tc'āà-cookg'ai xu hēé, naka ëe qguùan hēé naka qarian hēé, naka wèé ne khóè ne c'ëe ne, qāà ne kana ëe qāà tama ne gane hēéthëéa kò nxōán di kòmán koe hēé naka xàbián di nxōán koe hēéthëé tcàà a xàì.

---

\* **6:11:** *qāà* - Gerika sa ko “sāa” témé.

**16** A ne a kò xàbian hëé naka nxõán hëéthëé tcii a ko máá: “Cg'áé cgae ta a, naka chóm ta a tcgái-q'ooa ba koe Gaam ëe x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõóa-ntcõe ba, naka gataga chóm ta a Ghùu-coam di xgóàn koe.

**17** Gatsara di xgóàn dim cám kaia hää ba hààraa ke, ka i gha diúñ kgoana a q'óá me?”

## 7

### *144,000 khóèan Iseraele di i*

**1** Ncées gúùs qãá q'oo koer kò 4 moengele xu bòò, xu nqõóm di zi huku zi 4 zi koe tééa-tëe, a xu a kò 4 tc'ãán nqõómkg'ai di qgóoa hää, nxãasega i gha táá cúí tc'ãá ga nqõómkg'ai koe tc'ãá ka, kana tshàa-dxooan koe, kana wèé hìian koe ga igaba.

**2** A ra a kò moengelem c'ee ba bòò, me ko cám̄s ko tcg'oa xòè koe guu a ko hèà, a ba a tcâà-tshàus koe x'áí sa úúa, Nqarim kg'õèa hääam di sa, khóè ne koem gha x'áis khama ma tòó sa, me kò kaia hääam dòm cgoa moengele xu 4 xu tcii, ncée ko qarian máàèa hää xu, nqõó ba xu gha cg'õo ka, naka tshàa-dxooan hëéthëé e,

**3** a ba a ko máá: “Táá nqõó ba cg'õo guu, kana tshàa-dxooan ga, kana hìian ga igaba, naka ta gha nxãakg'aiga síí x'áí sa tòó, gatá dim Nqarim di tséé-kg'aoan còo koe,” témé.

**4** Ra kò nxãaska ëe kò x'áí sa tòó cgaeëa ne di nxáráse-q'ooan kóm: 144,000 ne khóè ne e, 12 zi qhàò zi Iseraele di ne khóè ne di zi wèé zi koe guu a.

**5** 12,000 ne kò Jutam dis qhàòs koe guu a x'áí sa tòó cgaeëa,

ne kò 12,000 ne Rubenem dis qhàòs koe guu a  
 x'áí sa tòó cgaeèa,  
 naka 12,000 ne hëé Gatem dis qhàòs koe,  
<sup>6</sup> naka 12,000 ne hëé Aserem dis qhàòs koe,  
 naka 12,000 ne hëé Nafetalim dis qhàòs koe,  
 naka 12,000 ne hëé Manasem dis qhàòs koe,  
<sup>7</sup> naka 12,000 ne hëé Simonem dis qhàòs koe,  
 naka 12,000 ne hëé Lefim dis qhàòs koe,  
 naka 12,000 ne hëé Isakarem dis qhàòs koe,  
<sup>8</sup> naka 12,000 ne hëé Sebulonem dis qhàòs koe,  
 naka 12,000 ne hëé Josefam dis qhàòs koe,  
 naka 12,000 ne hëéthëé Benjamenem dis qhàòs  
 koe,  
 nxää nea kò x'áí sa tòó cgaeèa.

### *Wèé xu nqõó xu di ne khóè ne*

<sup>9</sup> Ncẽe zi gúù zi qãá q'oo koer ko bóò, kar kò  
 kaias xg'aes khóè ne di sa bóò, ncẽe cúí khóè kaga  
 nxáráè tite sa, wèé zi qhàò zi koe guu a, naka wèé  
 zi xg'ae zi koe hëé, naka khóè ne koe hëé, naka tam  
 xu koe hëéthëé e. Ne x'aian dis ntcõó-q'oos cookg'ai  
 koe hëé naka Ghùu-coam cookg'ai koe hëéthëé téé-a-  
 tëe, a ne a q'úú qgáí-dxoohan hñana, a hñian di nxãan  
 tshàu q'ooa ne koe qgóóa.

<sup>10</sup> A ne a kò kaiam dòm cgoa q'aua tcg'òó a máá:  
 “Kgoarakua ne gatá dim Nqarim koe guua,  
 ncẽe x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõóa-ntcõe ba,  
 naka Ghùu-coam koe hëéthëé e,”  
 témé.

<sup>11</sup> Xu kò wèé xu moengele xu x'aian dis ntcõó-  
 q'oo sa hëé naka kaia xu hëé naka 4 kg'oo-coan  
 kg'õèa kò hñaa koe hëéthëé tééa nxãama-nxãama. Ne

kò x'aian dis ntcõó-q'oos cookg'ai koe tcúúa ne cgoa  
qámse, a Nqari ba dqomì,

**12** a máá:

“Amen!

Dqomìkuan hẽé

x'áan hẽé

q'āan di tc'ēean hẽé

qāè-tcaoa-máákuan hẽé

tcomkuan hẽé

qarian hẽé

naka kaian hẽéthẽé

méé i chōò tamase

gatá dim Nqarim di ii.

Amen!”

témé.

**13** Me kò kaia xu ka c'ēe ba kg'ui cgoa te a máá:  
“Díí ga nea ncēe ne, q'úú qgáí-dxooan hñana ne, a ne  
a nda koe guua?” témé.

**14** Ra kò bìrí me a máá: “Kaia hää tseeè, tsáá tsi  
q'anaa!” témé. Me kò bìrí te a máá: “Ncēe nea  
gane ēe kaias xgàrakus koe guua hää ne ne e. Gane  
di qgáí-dxooa ne ne xg'aàra hää, a kúrú u i q'úú u  
Ghùu-coam di c'áðan cgoa.

**15** Gaa domkaga

ne x'aian dis ntcõó-q'oos Nqarim dis cookg'ai koe  
hää,

a ko dqomì Me,

koaba ba hẽé naka ntcùú ba hẽéthẽé e,

Gam dim tempelem koe hää a,

Me gha Gaam

ēe x'aian dis ntcõó-q'oos koe ntcõe ba

hää cgoa ne

a gha kòre ne\*.

<sup>16</sup> Cuiskaga ne gaicara xàbà hää tite,  
a cáma hää tite.

Cám sa cuiskaga dàò ne tite,  
kana c'ëe kùruan ncëe kaisa ga igaba.

<sup>17</sup> Ghùu-coa ba gha gane dim Kòre-kg'ao ba ii  
khama,  
x'aian dis ntcõó-q'oos nqáè koe hää ba,  
a ba a gha chùia úú ne kg'ðèan di tshàan di tsgórèan  
koe,

Me gha Nqari ba wèém tcgái-tshàram  
gane di tcgáian di ba tchùua tcg'òó," tam méé.

## 7 xu torompita xu (8-11)

### 8

*7 dis gúùs tc'ämà ko tcéekg'am sa ko xgob-  
ekg'ammè*

<sup>1</sup> Eëm ko Ghùu-coa ba 7 dis gúùs tc'ämà ko  
tcéekg'am cgoaè sa xgobekg'am kam kò nqarikg'ai  
koe qhái-qhái ba xóé, aoaram di nqáè-q'ooan  
khama noo x'aëa ne.

<sup>2</sup> Kar ko 7 xu moengele xu ncëe ko Nqarim  
cookg'ai koe téé-tëe xu bòò, xu ko 7 torompitan  
máàè.

<sup>3</sup> Me kò c'ëem moengelem qäè hmìm xg'äò gúùan  
úúa hääs gäbas gautan cgoa kûrùèa sa qgóóa hää ba  
altaram koe hää téé, a kò qäè hmìm xg'äò gúùan  
kái máàè, nxâasegam gha wèé ne ëe tcom-tcomsa  
ne di còrèan cgoa gautan dim altaram ncëe x'aian  
dis ntcõó-q'oos cookg'ai koe hànам koe tcheè e ka.

---

\* **7:15:** hää cgoa ne a gha kòre ne - Gerika sa ko máá: "Gam dim tente  
bam gha tc'amkg'aia ne koe xgàu," témé.

**4** I kò qãè hmìmì xg'ãòs dàòa-máákus di ts'énèan héé naka ëe tcom-tcomsa ne di còrèan hééthëé ëe kò Nqarim cookg'ai koe tëem moengelem di tshàuan koe guu a qaò.

**5** Me kò nxãaska moengele ba qãè-hmìmì xg'ãò gúùan úúa hääs gäba sa sëè, a altaram koe guua c'eean ka cg'oè-cg'oe si, a ba a nqõómkg'ai koe xaoa guu u; i kò túúan di kg'ui-q'ooan héé naka ts'oo-q'ooan héé naka túú-tebean héé, naka nqõóm di cgùru-q'ooan hééthëé kúrúse.

### *7 xu torompita xu*

**6** Xu kò nxãaska 7 xu moengele xu ncẽe kò 7 torompitan qgóóá hää xu kg'ónòse, q'aukagu u xu gha ka.

**7** Tc'ãà dim moengele ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, si kò tsõà sa héé naka c'ees ncẽe kò c'áðan cgoa xg'aea hää sa hééthëé xóé. Si kò nqõómkg'ai koe tcheèè, me kò nqoana xòèan nqõómkg'ai di koe guu a cùím xòè ba dào, me kò gataga nqoana xòèan hìlian di koe guu a cùím xòè ba dào, i wèé dcãan tsãá ga dào.

**8** Me kò cám dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, si ko c'ees gúù sa tshàadxooan koe xaoa tcãàè, kaiam xàbìm khama noo sa, ncẽe c'eean ko gaas koe dào sa. Me kò nqoana xòèan tshàadxooan di koe guu a cùím xòè ba c'áðan kúrú,

**9** si kò nqoana dtcõoan tshàadxooan q'oo koe x'ãèa hää kg'oo-coan dis koe guu a cùís dtcõo sa x'óó, si kò nqoana dtcõoan skepean di koe guu a cùís dtcõo sa kqbèè.

**10** Me kò nqoana dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, me kò nqarikg'ai koe guu a kaiam tçonò ba cg'áé, a ko x'áà, karuko c'ee-kg'ám khama ma, a ba a kò nqoana xòèan tshàan di koe hëé, naka tshàan di tsgórèan koe hëéthëé cúim xòèm koe guu a tcheè.

**11** Gaam tçonòm di cg'õèa ne 'Kg'au' u. Me kò nqoana xòèan koe guu a cúim xòèm tshàan di ba kg'au, i kò gaam tshàam ka kái khóèan x'óó, kg'au me e kò ii khama.

**12** Me kò moengelem 4 di ba gam dim torompita ba q'aukagu, me nqoana xòèan cámis di koe guu a cúim xòè ba kobèè, me gataga nqoana xòèan nxoem di koe guu a cúim xòè ba kobèè, me nqoana xòèan tçonò zi di koe guu a cúim xòè ba kobèè, nxâasegam gha cúim xòè ba táá x'áà ka, nqoana xòèan gazi di koe guu a. Me kò gataga nqoana xòèan koaban di koe guu a cúim xòè ba táá x'áàn hòò, i ntcùúan ka gataga ii.

**13** Kar kò nxâaska bóò, a kóm si ko xãe sa ëes ko nqarikg'ai nqáè koe tsãéa te ka kaiam dòm cgoa kg'ae a ko máá: "Nqoana xu moengele xu kg'ónosea máána hää, torompita ba xu gha q'aukagu ka, khama i gha cg'äè ii, cg'äè ii, cg'äè ii, gane ëe nqõómkg'ai koe x'äèa hää ne ka," témé.

## 9

**1** Me kò 5 dim moengele ba gam dim torompita ba q'aukagu, ra kò nqarikg'ai koe guu a nqõómkg'ai koe tcheèa hääam tçonò ba bóò. Me ko chõò-q'oo úú tamam häém di kòmán di xgobekg'amán máàè.

**2** Chõò-q'oo úú tamam häém dim kòm bam kò xgobekg'am, i kò kaiam c'eem di khama ii ts'énèan

gaam kòm koe tcg'oa, si kò cám sa hëé naka nqõóm-nqáè hëéthëé gaam kòm koe tcg'oara hää ts'énèan ka ntcùúkaguè.

<sup>3</sup> I kò tcòmán ts'énèan koe guu a tcg'oa, a nqõómkg'ai koe hàà, a i a kò nqõómkg'ai koe xg'árìan di qarian khama noo qarian máàè.

<sup>4</sup> A i a ko bìrìè, nqõómkg'ai di dcää ne i gha táá cg'õo sa, kana c'ëe gúùan ëe tsãá ga igaba, kana c'ëe hìian ga igaba, gabà méé i khóèan cg'õo, ncëe Nqarim dis x'áí sa cõoan gaan di koe úú tama a.

<sup>5</sup> Kgoara i kò mááè tama, cg'õo ne i gha sa, igaba i gha 5 nxocean kaisase xgáè ne sa, i kò gaan di xgáèku-q'ooan xg'árìm dian khama xam, ëe i kò khóèan káá ne.

<sup>6</sup> Eë xu cám xu ka i gha khóèan x'ooan qaa, igaba i hòò o tite. X'ooa ne i gha tc'ëe, igaba i gha x'ooan bèe ne a qgóé.

<sup>7</sup> Tcòmán ncëea kò ncõo sa kg'ónòa mááèa xu bìi xu khama ii. Gaan di tcúúan koe i kò gautan cgoa kúrúèa cábán x'aian di khama ii gúùan úúa, i kò gaan di kg'áian khóèan dian khama ii.

<sup>8</sup> I gaan di c'õòan khóès di c'õòan khama ii, i gaan di xõóan gàman di xõóan khama ii.

<sup>9</sup> Gaan di dxùuan koe i kò dxùua tsi koe ko xgáèa máá tsi gúùan úúa, qano cgoa kúrúèa khama ii i, i kò gaan di tcgàmàn di ts'oo-q'ooan kái zi bìi kara zi dian khama xam, ncëe ko ncõoan xàà zi.

<sup>10</sup> A i a kò xg'árìan di khama ii tsáóan úúa, a i a kò gaa tsáóan cgoa káá, a i a tsáóan gaan di koe qarian úúa, khóèan ko 5 nxocean thõò-thõo o.

<sup>11</sup> Gaan dim x'aiga ba kò chõò-q'oo úú tamam haém dim moengele me e. Gam di cg'õèa ne kò

Heberas ka ‘Abatone’ e, a ba a kò Gerikas ka ‘Apolione’ ta ma tciiè, *ncēe sa ko ‘cg’ōo sa’ témé.*

<sup>12</sup> Tc’āà dis cg’āè sa nqáéa hāa, bōò, cám cg’āèa ne ko qanega hàà, ncēe zi gúù zi qāá q’oo koe.

<sup>13</sup> Me kò nxāaska 6 dim moengele ba torompita ba q’aukagu, ra kò nxāaska dòm ba kóm, gautan dim altaram di xu 4 xu nxāà xu koe guua ba, ncēe kò Nqarim cookg’ai koe hāa ba.

<sup>14</sup> Me ko 6 dim moengelem ncēe ko torompita ba qgóóa ba bìrí a máá: “Moengele xu 4 xu ncēe tshàam kaiam Eferatese dim koe qáéèa xu méé tsi kgoara,” témé.

<sup>15</sup> Xu kò gaxu moengele xu 4 xu cámán kg’ónò mááèa, kgoaraè xu gha a, gaa x’ae kaga, naka nxoe ba hēé, naka kuri ba hēéthēé e. Xu gaa x’ae kaga kgoaraè, nqoana zi xg’ae zi khóè ne di zi koe xu gha guu a cús xg’ae sa cg’ōo ka.

<sup>16</sup> Bìan qábìa hāa xu ncōo-kg’ao xu di nxáráse-q’ooa ne kò 200 milione e, ra kò nxáráse-q’ooa xu kóm.

<sup>17</sup> Ncēea ra kò ma tiris x’áíès koe bìi xu ma bōò ga a: qábi-kg’ao xua kò dxùua tsi ko xgáèa máá gúùan úúa hāa, ncēe kò c’eean khama ma ncōà a, a safirean khama ma kaisase tsāá a, a i a salefan khama ma dàrn-tc’ubi i. I kò bìi xu di tcúúan gàman di tcúúan khama ii, i kò c’eean hēé, naka ts’énèan hēé, naka salefan hēéthēé gaxu di kg’áman koe tcg’oa.

<sup>18</sup> Nqoana zi xg’ae zi khóè ne di zi koes kò guu a cús xg’ae sa cg’ōoè, ncēe zi xgàraku zi thōòka zi nqoana zi ka: c’eean ka hēé, naka ts’énèan ka hēé, naka salefan ka hēéthēé e, ncēe kò kg’áma xu koe tcg’oa a.

**19** Blian di qaria ne kò kg'áman gaan di koe hëé, naka tsáon gaan di koe hëéthëé hànà khama. Gaan di tsáoa ne kò cg'aoan khama ii, a tcúuan úúa, a i a kò gaan cgoa khóèan thõò-thõo.

**20** C'ëe ne khóè ne kò gazi xgàraku zi thõòka zi ka táá cg'ðoè, igaba ne kò tåá gane kúrúa hää gúùan koe tcóóse, a kò dxäwa tc'ëean dqomàn táá aagu, naka kúrú mááseèa nqárlan hëéthëé e, ncëe gautan cgoa kúrúèa a, seleferan hëé, naka tcg'aian hëé, naka nxðán hëé, naka hìian hëéthëé e, ncëe bòò ga hëé tama a, kana kóm ga hëé tama a, kana qõò ga hëé tama a.

**21** A ne a kò táá tcóóse gane di cg'ðokuan koe hëé, naka tsóòn kúrúan koe hëé, naka cg'áràn koe hëé, naka gane di ts'âan koe ga hëéthëé e.

## 10

### *Moengele ba hëé naka tcgãya-coa sa hëéthëé e*

**1** Ra kò nxãaska c'ëem moengelem kaia qarian úúa ba bòò, me nqarikg'ai koe guu a ko xða. Túú-c'ðòs kam kò qàbièa, a dòro-qhão ba tcúúa ba tc'amkg'ai koe úúa. I kòo kg'áia ba cám's khama ma x'âà, i c'ðáa ba nquu ba ko ghùi-ghuim hìim kàrua ko qaòm khama ii.

**2** Tshàua ba koem kò tcgãya-coa sa qgóáa, xgob-ekg'amsea kò hää sa. Gam dim nqàrèm kg'áò xòè di bam kò tshàam tc'amkg'ai koe tòóa, a dxàe xòè di ba nqðómkg'ai koe tòóa.

**3** Kaisam q'au bam kò tcg'òó, gàman di kg'ae-q'ooan khama xamì ba. Eëm ko q'au ka zi kò 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi kg'uiia ts'oo.

<sup>4</sup> Eẽ zi ko 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi ts'oo, kar kò góá kg'oana, igabar kò nqarikg'ai koe guuam dòm ba kóm me ko máá: “Tc'àmà-tcëekg'ama tòó ëes gúùs 7 zi kg'ui-q'oo zi túúan di zi mééa hää sa naka táá góá si guu!” témé.

<sup>5</sup> Me kò nxäaska moengelem ncēer kò bòò me tshàa tc'amkg'ai koe hëé naka nqõómkg'ai koe hëéthëé tééa-tëe ba, kg'áò xòè dim tshàu ba nqarikg'ai koe ghùi.

<sup>6</sup> A ba a Gaam ëe chõò tamas kg'õè sa ko kg'õèm cgoa gài se, ncëe nqarikg'ai hëé naka gaa koe hàná gúùan hëé, naka nqõómkg'ai hëé naka gaa koe hàná gúùan hëé, naka tshàa-dxooan hëé naka gaan koe hàná gúùan hëéthëé kúrúa hää ba, a ba a máá: “Cuí ão ga gha káà a,

<sup>7</sup> igaba 7 dim moengelem ko hàà gam dim torompita ba q'aukagu xu cám xu kas gha nxäaska Nqarim dis tchõàs chómsea hää sa tcg'oa a kúrúse, ëem kò ma Gam di xu qãà xu porofiti xu ma xgaa-xgaa sia khama,” témé.

<sup>8</sup> Me nxäaska dòm ncēer ko nqarikg'ai koe kómá hää ba gaicara kg'ui cgoa te a máá: “Qõò naka síí ëe xgobekg'amseas tcgäya sa, tshàam tc'amkg'ai koe hëé naka nqõómkg'ai koe hëéthëé tééa-tëem moengelem tshàu q'oo koe séè,” témé.

<sup>9</sup> Ra kò moengelem koe síí a ra a dtcàrà me, tcgäya-coa sam gha máà te sa, me bìrí te a máá: “Séè si naka tc'õó si. Kg'au si i gha ii ncäàa tsi koe, igabas gha kg'áñ-q'ooa tsi koe kare ii, dènean khama ma,” témé.

<sup>10</sup> Ra kò nxäaska gaas tcgäya-coa sa moengelem tshàu q'oo koe séè, a tc'õó si, si kò kg'áñ-q'ooa te

koe dènean khama ma kare, igaba ëer ko tc'õó sia xg'ara ka i kò ncãà-q'ooa te kg'au.

<sup>11</sup> Ra kò nxãaska bìrìè a máá: “Gaicara méé tsí porofita, kái ne khóè ne ka hëé, naka kái zi qhàò zi ka hëé, naka kái xu tám xu ka hëé, naka kái xu x'aiga xu ka hëéthëé e.” témé.

## 11

### *Cám tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara*

<sup>1</sup> Ra kò nxãaska qáò-q'ooan ko tc'ãò-tc'ãom hìi ba máàè, dqàbim khama kò ii ba, a bìrìè a máá: “Tée naka síí tempelem Nqarim dim di qáò-q'ooan tc'ãò-tc'ão, naka altara ba hëé, naka gaa koe hää a ko dqom ne hëéthëé nxárá.

<sup>2</sup> Igaba tempelem ka tchàa koe hànам x'áé ba méé tsí guu, táá méé tsí nxãam di qáò-q'ooan tc'ãò-tc'ão guu. Nxãam x'áé ba qhàò zi di ne máàèa hää ke, zi gha 42 nxoean tcom-tcomsam x'áé-dxoo ba náà.

<sup>3</sup> Ra gha Tiri tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara cám tsara qarian máà, tsara gha saka di qgáíán hää a 1,260 cámán porofita.”

<sup>4</sup> Ncẽe tsara nxàea tseegukagu-kg'ao tsara olife di tsara hìi tsara a, a cám tsara lampi téé-q'oo tsara a, ncẽe wèém nqõõm dim X'aigam *Nqarim* cookg'ai koe tééa-téé tsara.

<sup>5</sup> A ncẽè c'ëe khóèan kò thõò-thõò tsara a kg'oana ne i ko c'eean kg'ám-q'ooa tsara koe tcg'oa, a gatsara di cg'õo-kg'aoan cg'õo. Ncẽa ëe thõò-thõò tsara a kg'oana khóèan gha ma cg'õoè ga a.

<sup>6</sup> Qarian tsara úúa, nqarikg'aian tsara gha tcéekg'am di i, táá i gha túúan tuu ka, gatsara di porofitan di cámán ka, a tsara a tshàan koe qarian

úúa, kǎbi i tsara gha i c'áðan kúrú di i, a tsara a gha nqőó ba xg'ám wèé cg'æean cgoa, ëe tsara ga ko ma tc'ëe khama ma.

<sup>7</sup> Eëe tsara ko Nqarim di kg'uiian tseegukagua xg'ara, kam gha qãáka dim kg'oo-coam ncẽe chõò-q'oo úú tamam haém koe ko tcg'oa ba qaru-cgae tsara a, a ba a gha tàà tsara a, a cg'õo tsara a.

<sup>8</sup> I gha gatsara di tc'áróan kaiam x'áé-dxoom di xg'aekuan koe xóé, ncẽe q'ãasea ba, a Sodoma ii ba kana Egepeto ii ba, ncẽe gatsara dim X'aigam *Nqarim* xgàuèa koe.

<sup>9</sup> Nqoana cáman hẽé naka cúim cárm di nqáè-q'ooan hẽéthẽé ka ne gha khóè ne ncẽe qhàò zi koe hẽé naka xg'ae zi koe hẽé naka tam xu koe hẽé, naka nqőó xu koe guua ne hẽéthẽé, gatsara di tc'áróan kg'ama bóò, a gha xguì tc'áman koe tsara gha xòóè sa,

<sup>10</sup> ne gha ëe nqőómkg'ai koe x'ãèa hää ne tc'amkg'aia tsara koe qãè-tcao, a ne a gha kõè sa kúrú, a aban tséea mááku, ncẽe tsara porofiti tsara kò ëe nqőómkg'ai koe x'ãèa hää ne qóm ba qgóókagua hää khama.

<sup>11</sup> Igaba i kò nqoana cáman hẽé naka cúim cárm di nqáè-q'ooan hẽéthẽé qãá q'oo koe Nqarim koe guua kg'õèan di sónðan tcãà cgae tsara a, tsara kò nqàrèa tsara cgoa tẽe a téé, i kò kaisa q'áðan tcãà cgae gane ëe kòò bóò tsara a ne.

<sup>12</sup> Nxãaska tsara kò c'ëem dòm kaisa ba kóm, nqarikg'ai koe guua ba, me ko bìrí tsara a a máá: "Ncẽe koe tsao q'ábà qaò," témé. Tsara túú-c'õòs cgoa nqarikg'ai koe q'ábà qaò, ne kò gatsara di ne cg'õo-kg'ao ne bóò tsara a.

**13** Gaam x'aèm kam kò nqõó ba kaisase cgùru, me 10 xòèan koe guu a cúim xòèm x'áé-dxoom di ba xùbuse, i 7,000 khama noo khóèan gaam nqõóm di cgùru-q'ooan ka cg'õoè, ne kò c'ëe ne kaisas q'áòs ka tcààè, a ne a nqarikg'ai dim Nqari ba dqom.

**14** Cám dis cg'ãè sa nqáea hää, igaba bôò, nqoana dis cg'ãè sa ko sencgaga hàà.

### *7 dim torompita ba*

**15** Moengelem 7 di ba kò gam dim torompita ba q'aukagu, xu kò kaisase ko ts'oo xu dòm xu nqarikg'ai koe kómse, a xu a ko máá:

“Nqõómkg'ai di x'aia ne  
gatá dim X'aigam *Nqarim* di x'aian kúrúa,  
naka *nqòòkaguèa hääam* Krestem di hëéthëé e,  
Me gha chõò tamase X'aiga ba ii,”  
témez.

**16** Xu kò nxãaska 24 xu kaia xu, ëe kò *Nqarim* cookg'ai koe gaxu di ntcõó-q'ooan x'aian di koe ntcõe xu kg'áía xu cgoa qámse, a Nqari ba dqom,

**17** a máá:

“X'aiga Tsi Nqari Tsi Qari Tsi wèé Tseè,  
ncëe hànà Tsi, a kò kg'aiga hànà Tsi,  
qâè-tcaoa xae ko máá Tsi,  
kaia qarian Tsari Tsi séèa hää khama,  
a Tsi a tshoa-tshoa a tc'ãà-cookg'aia hää.

**18** *Nqõóm di zi qhàò zia kò xgóà,*  
igaba i Tsari xgóàn hâàraa,  
naka ëe x'óóa hää ne xgàra di x'aèan hëéthëé e.  
Tsari ne qâà ne, ncëe porofiti ne hëé  
naka tcom-tcomsa ne hëé naka wèéa ne  
ëe ko Tsarim cg'õè ba q'áò ne hëéthëé  
Tsi gha qâèan cgoa suruta,  
cg'áréan ga hëé naka kaian ga hëéthëé e.

A Tsi a gha ëe ko nqõó ba cg'õo ne hàà cg'õo," ta xu méé.

<sup>19</sup> Me kò nxãaska Nqarim dim tempelem nqarikg'ai koe hànà ba xgobekg'amse, me kò Gam dis qáé-xg'aes dim káá ba bòòse Gam dim tempelem q'oo koe, i kò túú-tebean kúrúse, naka ts'oo-q'ooan hëé, kg'ui-q'ooan gaan di hëé, nqõóm di cgùruan hëé naka kaias tsõà sa hëéthëé e.

## **Cg'ao-dxoo ba hëé naka cám kg'oo-coa tsara cg'õo ko tsara hëéthëé e (12-13)**

### 12

*Khóè sa hëé naka kái tcúú a kaiam cg'aom ncoà  
ba hëéthëé e*

<sup>1</sup> Kaia, a are-aresas x'áí sa kò nqarikg'ai koe bòòse, ncée khóès kò cám̄s khama ii qgáían hñana sa, me kò nxoe ba nqàrèa sa ka nqãaka hànà, si kò x'aian dis cábás 12 tconòan úúa sa tcúúa sa koe hànà.

<sup>2</sup> Ncãà nes kò úúa, a ábà qàe koe hãa, a ábàn di thôòan úúa, khamas kòo kg'ae.

<sup>3</sup> Si kò c'ees x'áí sa gaicara nqarikg'ai koe bòòse, ka bòò, ncoàm cg'ao-dxoom kaiam 7 tcúúan hëé naka 10 nxãàn hëéthëé úúa ba hànà, a kò 7 cábán x'aian di tcúúa ba koe úúa.

<sup>4</sup> Tsáoa ba kò nqoana zi xg'ae zi nqarikg'ai di tconòan di zi koe guu a cúí sa xgàia tcg'òó, a nqõómkg'ai koe tcheèagu. Kam kò nxãaska cg'ao-dxoo ba khóès ëe ábà kg'oanas cookg'ai koe téé, nxãasegam gha gas dim cóá ba ëem ko ábàè kaga tóm ka.

<sup>5</sup> Si kò kg'áòm cóá ba ábà, ncẽe ko hàà *nqõóm di zi qhàò zi wèé zi qano dxòm cgoa tc'ãà-cookg'ai ba.* Igabam kò gas dim cóá ba ntcàuè, a ba a Nqarim koe úúè, Gam dis ntcõó-q'oos x'aian dis koe.

<sup>6</sup> Si kò khóè sa bëe a qãáka qgóéa síí, Nqarim x'ãè-q'ooan kg'ónòa máá sia hää koe, ncẽe gaa koes gha hää, a 1,260 cáman xáròè koe.

### *Mikaele ba ko cg'ao-dxoom cgoa x'ãàku*

<sup>7</sup> Si ncõo sa nqarikg'ai koe tée. Mikaele ba hẽé naka gam di xu moengele xu hẽéthẽá kò cg'ao-dxoom cgoa x'ãàku. Me kò cg'ao-dxoo ba hẽé naka gam di xu moengele xu hẽéthẽé gaxu cgoa x'ãàku.

<sup>8</sup> Igabam kò *cg'ao-dxoo ba* tààè, i nxãaska x'ãè-q'ooa ba nqarikg'ai koe kaà.

<sup>9</sup> Me kò cg'ao-dxoo ba, cg'aom ncẽe ncií, a dxãwa me e ta ko ma tciìè, a satana ii, a wèém nqõóm dim qæe-qaeku-kg'ao ba, nqõómkg'ai koe xaoa guuè, xu kò gam di xu moengele xu gam cgoa ga xaoa guuè.

<sup>10</sup> Ra kò nxãaska kaiam dòm ba nqarikg'ai koe kóm, me ko máá:

“Ncẽeska i Nqarim di kgoarakuan hààraa,  
i Gam di qarian hààraa,  
naka Gam di x'aian hẽé,  
naka qarian Gam dim *nqòòkaguèa hääam* Krestem di  
hẽéthẽé e.

Gatá ka qõese ga ne dim chìbi-chibi-kg'ao ba xaoa  
guuèa khama,  
ncẽe ko gatá dim Nqarim cookg'ai koe  
koaba ba hẽé naka ntcùú ba hẽéthẽé chìbi-chibi ne  
ba.

<sup>11</sup> Ghùu-coam di c'áòan cgoa hẽé  
naka Nqarim di kg'uian tseegukaguan ka hẽéthẽé  
ne tàà mea hää;

a kò gane dis kg'õè sa táá tòóá mááse,  
igabaga ne kò x'óóan kg'ónòsea máána hää.

<sup>12</sup> Gaa domka méé tu qãè-tcao, oo nqarikg'aiè,  
naka gatu ëe gaa koe x'ãèa hää tu hëéthëé e!  
Igaba i gha cg'ãè ii gatu ka, oo nqõókg'aiè,  
naka tshàa-dxooan hëéthëé e,  
dxãwa ba gatu koe xoana hää,  
kaisa xgóàn cgoa khama.

Q'anam hää gam di x'aèa ne xòm m sa khama!"  
tam méé.

<sup>13</sup> Eẽm kò cg'ao-dxoo ba bòò, nqõómk'g'ai koem  
xaoa xòóèa sa, kam kò kg'áòm cóá ba ábà hääs khóè  
sa qae.

<sup>14</sup> Igabas kò khóè sa tcgàmà tsara kaias xães di  
tsara máàè, nxãasegas gha cg'ao ba tsãéa guu, a  
qãáka síí hää ka, qgáìm kg'ónòas kò mááèam koe,  
qgáìm ncées kò síí hää a x'aè ba xáròè ba, kuri tsara  
hëé, naka kurim nqáè-q'oo hëéthëé e.

<sup>15</sup> Me kò cg'ao ba khóè sa ko xùrise tshàam di  
khama noo tshàan kg'áma ba koe guu a tcg'òó,  
nxãasega i gha xgàia tcg'òó si ka.

<sup>16</sup> Igabam kò nqõó ba khóè sa hùi, a ba a kg'áma  
ba xgobekg'am, a ëem tshàam ncëem ko cg'ao-dxoo  
ba kg'áma ba koe guu a tcg'òó ba tóm.

<sup>17</sup> Me cg'ao-dxoo ba khóès koe kaisase xgóà, a ba  
a kò tcg'oa a síí wèé cóáa sa cgoa ga ncõoan kúrú,  
gane ëe ko Nqarim di x'aèan qgóóa qaria ne, a ko  
wèé x'aè ka Jeso ba tseegukagu ne.

<sup>18</sup> Me kò cg'ao-dxoo ba tshàa-dxooan di góman koe  
téé.

## 13

*Tc'ãà dim kg'oo-coa ba*

<sup>1</sup> Ra kò kg'oo-coa ba bòò, me tshàam koe guu a ko tcg'oa, 10 nxãàn hëé, naka 7 tcúúan hëé, naka 10 cábán x'aian di hëéthëé kò nxãàa ba koe úúa ba, me kò Nqari ba ko cóè cg'õèan wèé tcúúa ba koe úúa.

<sup>2</sup> Kg'oo-coam ëer kò bòò ba kò q'óèm khama ii, i kò nqàrèa ba bera dian khama ii, i kò kg'áma ba gàman dian khama ii. Me kò cg'ao-dxoo ba gam di qarian hëé naka gam di ntcõó-q'ooan x'aian di hëé naka kaia tsééan di qarian hëéthëé gaam kg'oo-coa ba máà.

<sup>3</sup> Si kò gaam kg'oo-coam dis tcúús c'ëe sa cg'âès xg'amì sa úúa, x'óóam ga kò hää sa, igabas kò gaas xg'amìs kaia sa ts'irìa hää, me kò wèém nqõó ba kaias ares cgoa kg'oo-coa ba xùri.

<sup>4</sup> Ne kò khóè ne cg'ao-dxoo ba dqomì, qaria bam kò kg'oo-coa ba máà khama, a ne a kò gataga kg'oo-coa ba dqomì, a ko máá: “Díína kg'oo-coam khama ii? Díína gha gam cgoa ncõoan kúrú?” témé.

<sup>5</sup> Kg'oo-coa ba kò kg'áman máàè, dqomìsean di kg'uiia nem gha kg'ui di i, naka Nqari ba cóèan di hëéthëé e. Me kò qarian máàè, 42 nxoea nem gha gam di tsééan kúrú ka.

<sup>6</sup> Kg'áma bam kò xgobekg'am, a Nqari ba cóè, a cg'õèa ba cóè, a ba a Nqarim x'äèa hää qgáì hëé naka gane ëe nqarikg'ai koe x'äèa hää ne hëéthëé cóè.

<sup>7</sup> Qaria nem kò máàè, ëe tcom-tcomsa ne cgoam gha ncõoan kúrú di i, a tàà ne e. A ba a kò wèém nqõóm di zi qhàò zi tc'amkg'ai koe hëé, khóè ne koe hëé, naka tám xu koe hëé, naka xg'ae zi koe hëéthëé qarian máàè.

<sup>8</sup> Ne gha wèé ne ëe nqõómkg'ai koe x'äèa hää ne

dqomì me, ncēe nqōóm dis tshoa-tshoases koe i kò guu a cg'ōèa ne kg'ōean dis tcgāyas koe góáè tama ne, Ghùu-coam ncēe kò cg'ōoèam dis koe.

<sup>9</sup> Ncēè khóèm kò tceean úúa hāa ne méém kóm:

<sup>10</sup> Ncēe c'ēem khóèm gha qáéès kòo qaase nem gha qáéè,

a ncēe c'ēem khóèm gha ntcàum cgoa cg'ōoès kò qaase

nem gha ntcàum cgoa cg'ōoè.

Ncēe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khóè ne Nqarim di ne méé ne qarika téé naka dtcòm, témé.

### Cám dim kg'oo-coa ba

<sup>11</sup> Ra kò nxāaska c'ēem kg'oo-coa ba bòò, me nqōómkg'ai koe guu a ko tcg'oa. Ghùu-coam di nxāàn khamam kò ma cám nxāàn úúa, a kòo cg'ao-dxoom khama ma kg'ui.

<sup>12</sup> A kò tc'āà dim kg'oo-coam di qarian cgoa hāna baa koe wèé tséean gam di ga kúrú. A ba a nqōó ba hēé naka nqōómkg'ai koe x'āèa hāa ne hēéthēé kúrú ne tc'āà dim kg'oo-coa ba dqomì, ncēe gam dis xg'amìs ncēe x'óóam ga kò hāas xg'ao ts'irì ba.

<sup>13</sup> Me kaia a *are-aresa zi* x'áí zi kúrú, a ba a khóè ne cookg'ai koe nqarikg'ai koe guu a nqōómkg'ai koe hāà c'ee ba kúrú.

<sup>14</sup> Gaa zi x'áí zi cgoam kò nqōómkg'ai koe x'āèa ne khóè ne qāe-qae, x'áí zi ncēem kò tc'āà dim kg'oo-coam cookg'ai koe qarian máàèa hāa, kúrú zim gha ka zi. A ba a kò nqōómkg'ai koe x'āèa ne khóè ne bìrì, kg'oo-coa ba méé ne sere-sere sa kúrúa máá sa, ncēe kò ntcàum cgoa thōò-thōòèa igaba kg'ōèa ba.

<sup>15</sup> Qaria nem kò máàè, kg'oo-coam dis sere-sere sam gha tc'āán máà, si sónò di i, nxāasegas gha

gaam kg'oo-coam dis sere-sere sa kg'ui ka, a gane  
 ëe gaam kg'oo-coam dis sere-sere sa dqom tama ne  
 kúrú ne cg'ooè ka.

<sup>16</sup> Wèé ne khóè nem kò chìù, kg'ào xòè dim  
 tshàum koe kana còoa ne koe ne gha x'áí sa tòò  
 cgaee ka. (Cg'árén ga hëé naka kaian ga hëé,  
 qguàn ga hëé naka dxàuan ga hëé, kgoarasean ga  
 hëé naka qãàn ga hëéthëé e.)

<sup>17</sup> Nxâasega i gha táá cúí khóè ga c'ëes gúù sa  
 x'ámá kana x'ámágu ka, gaas x'áí sa úú tama a, ncée  
 kò gaam kg'oo-coam di cg'ooè ii sa, kana cg'ooè ba di  
 nxáráse-q'oo ii sa.

<sup>18</sup> Ncées gúù sa ko tc'ëean qaa. A ncée c'ëem  
 khóèm kò tc'ëega ii ne méém gaam kg'oo-coam dim  
 nxáráse-q'oo ba nxárá xg'ae. Khóèm dim nxáráse-  
 q'oo me e ke, me gam dim nxáráse-q'oo ba 666 me  
 e.

## Tâáka zi x'áí zi (14–15)

### 14

*Ghùu-coa ba hëé naka Gam di ne khóè ne hëéthëé  
 e*

<sup>1</sup> Ra kò nxâaska bòò, a cookg'aia te koe Ghùu-  
 coa ba bòò Me Siona dim xàbìm koe tééa-tëe, i kò  
 144,000 khóèan Gam cgoa hèna, ncée kò còoa ne  
 koe Gam di cg'ooèan hëé naka Gam ka xõòm di  
 cg'ooèan hëéthëé góásea ne.

<sup>2</sup> Ra kò c'ëem ts'oomb nqarikg'ai koe guua hää ba  
 kóm, me tòè ko tshàan khama xam, a kaia kg'ui-  
 q'ooan túúan di khama xam. Ncëer kò kómia hääm  
 dòm ba kò harepa cii-kg'ao ne dim khama xam, ne  
 ko gane di harepan cii.

<sup>3</sup> Ne kò x'aiān dis ntcōó-q'oos cookg'ai koe hēé naka 4 xu kg'oo-coa xu kg'ōea hāa xu cookg'ai koe hēé naka kaia xu cookg'ai koe hēéthēé kābam cii ba nxāè. Cúí khōè ga kò cii ba táá xgaa-xgaase, ēe 144,000 ne cúí ne ne e kò ii, ncēe kò nqōómkg'ai koe guu a x'ámá tcg'ōoēa hāa ne.

<sup>4</sup> Ncēe xua ēe kò táá khōè zi cgoa xóé xu khōè xu u, q'ano iise xu kò qgōósea hāa khama. Ghùu-coa ba xu kò wèé qgālan ēem ko qōò koe xùri. Khōè ne xg'aeku koe xu kò x'ámá tcg'ōoēa hāa, tc'āà di tc'áróan Nqarim di iise naka Ghùu-coam dian hēéthēé e.

<sup>5</sup> Gane di kg'áman koe i kò cúí tshúù-ntcōa ga táá hòòè, káà chībi ne e kò ii khama.

### *Nqoana xu moengele xu*

<sup>6</sup> Ra kò nxāaska c'ēem moengele ba bōò, me ko nqarikg'ai nqáè koe ko tsāea te, a chōò tama qāè tchōàn úúa, a ko ēe nqōómkg'ai koe x'āea hāa ne koe hēé naka *nqōóm di zi qhàò zi wèé zi koe hēé*, naka wèé zi xg'ae zi koe hēé, naka tāman koe hēé, naka khōè ne koe hēéthēé nxāe e.

<sup>7</sup> Kaiam dōm cgoam kò máá: “Nqari ba q'áò naka x'áàkagu Me. Gam di xgàrakuan dim x'aè ba hāàraa ke, naka dqomì Me Gaam ēe nqarikg'ai hēé naka nqōókg'ai hēé, naka tshàa-dxooan hēé, naka wèé qgālan tshàan ko tcg'oa hēéthēé kúrúa hāa ba,” témé.

<sup>8</sup> Me kò c'ēem moengelem cám di ba xùri me, a máá: “Cg'áea baa, cg'áea baa, Babilonem kaia ba, gaam ncēe *nqōóm di zi qhàò zi wèé zi kúrú zi gōéan kg'áà hāa ba, cg'áràn kúrú di i*, Nqarim di xgōàn ko óaga gōéa ne,” témé.

**9** Me kò nqoana dim moengele ba xùri tsara a, a kaiam dòm cgoa kg'ui a máá: “Ncëè c'ëem khóèm kò kg'oo-coa ba hëé naka gam dis sere-sere sa hëéthëé ko dqomì, a x'áí sa còoa ba koe kana tshàua ba koe úúa nem

**10** gha gaam igaba thëé Nqarim di xgóàn di gôéan kg'âà, ncëe qàbukaguè tama a, a kubis Gam di xgóàn dis koe ntcäaëa a. C'eean cgoa hëé naka sale-fan hëéthëé cgoam gha tcom-tcomsa xu moengele xu hëé naka Ghùu-coam cookg'ai koe hëéthëé thðò-thðoë.

**11** I gha gane di thðò-thðoëan di ts'énèan chõò tamase qaò, ne sää di x'aëan úú tama, koaba ba hëé naka ntcùú ba hëéthëé e, gane ëe ko kg'oo-coa ba hëé naka sere-serea ba hëéthëé dqomì ne, naka wèém ëe cg'õëa ba dis x'áí sa hòòa ne hëéthëé e.”

**12** Ncëe sa ko máá, tcom-tcomsa ne khòè ne Nqarim di ne méé ne qarika téé, témé - gane ëe ko Nqarim di x'aëan hëé naka Jesom di dtcòmàn hëéthëé qgóóa qari ne.

**13** Ra kò dòm ba kóm me nqarikg'ai koe guua hää a ko máá: “Ncëe sa góá: Ts'ee-ts'eekg'aiëa nea ëe ko Nqarim koe x'óó ne, ncëem x'aëm koe guu a,” témé. Me Tcom-tcomsam Tc'ëe ba máá: “Eè, ts'ee-ts'eekg'aiëa nea, sää ne gha gane di tsééan koe, i gha gane di tsééan xùri ne khama!” témé.

### *Nqõóm di tcuùè-q'ooa ne*

**14** Bóòr kò, a cookg'aia te koe q'úús túú-c'õò sa bòò. Gaas túú-c'õòs koe kò ntcõe ba kò Khóèm dim Cóám khama ii, a gautan dis cábás x'aian di sa tcúúa ba koe úúa, a ba a kò q'ãe cgoa dim xgàom ts'ëe ba tshàua ba koe úúa.

**15** Me kò c'ẽem moengele ba tempelem koe guu a tcg'oa, a kaiam dòm cgoa gaam ëe kò túú-c'õòs koe ntcõe ba q'au, a ko máá: “Tsarim xgào ba tcãà naka gaam cgoa tcuù, tcuùan dim x'aè ba hààraa hää, nqõómkg'ai dian ncẽe tcuùè ko ne kaisase x'ãéa hää ke,” témé.

**16** Me kò nxãaska gaam ëe túú-c'õòs koe ntcõe ba xgào ba nqõómkg'ai koe nqáékagu, me nqõó ba tcuùè.

**17** Me kò c'ẽem moengele ba tempelem nqarikg'ai dim koe guu a tcg'oa. Gaam igabam kò q'æe cgoa dim xgàom ts'ëè ba qgóóa.

**18** Me kò c'ẽem moengele ba altaram koe guu a tcg'oa, moengelem ncẽe c'eean koe qarian úúa ba, me kò gaam ëe kò ts'ëèm xgào ba qgóóa ba kaiam dòm cgoa tcii, a máá: “Tsarim xgào ba tcãà naka nqõóm di kg'oman di tc'áróan tcuù cgoa me, gaan di tc'áróa ne x'ãéa hää ke,” témé.

**19** Me kò moengele ba nxãaska gam dim xgào ba nqõómkg'ai koe nqáékagu, a ba a nqõómkg'ai di kg'oman tcuù, a gõéan ko kúrúès qgáìs ncẽe Nqarim di xgóàn di iis koe xaoa tcãà a.

**20** I kò kg'oman x'áé-dxoom ka tchàa koe náà tòm-tommè, gõéan ko kúrúès qgáìs koe, i c'áðan gaas qgáìs koe guu a tòè, a càùse, a bìi di tóm kgòrean ko téé khama noose síí, 300 kilomitara di qáò-q'ooan khama noose.

## 15

*7 xu moengele xu di zi cg'ãè zi chõò di zi*

**1** Ra kò nxãaska c'ẽes kaias are-aresas x'áí sa nqarikg'ai koe bôò: moengele xu 7 xu ncẽe kò

7 cg'ãèan úúa xu - ncẽe chõò di i, gaan koe i kò Nqarim di xgóàn chõò khama.

<sup>2</sup> Ra kò c'ees gúù sa bóbò, tshàam ts'óó-c'õán khama ii ba, me c'eean cgoa tcg'omesea. A ra a kò gataga gane ëe kò kg'oo-coa ba tàà hää ne hëéthëé bóbò, *kg'oo-coam* ncẽe kò sere-sere sa kúrúa mááèa hää, i kò cg'õèa ba nxáráse-q'oom ka x'áíèa ba. Tshàam qàe koe ne kò téé-tëe, Nqarim máà nea hää zi harepa zi qgóóa hääse.

<sup>3</sup> Ne kò Moshem dim cii ba nxáè, Nqarim dim qãà ba, naka Ghùu-coam dim cii ba hëéthëé e, a ko máá:

“Tsari tsééa nea kaia, a are-aresa a.

Oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè, Qari Tsi wèé Tseè!

Tsari dàòa nea tchàno a tseegu u,

oo, X'aiga Tsi *nqõóm di zi qhàò zi di Tseè!*

<sup>4</sup> Diína gha táá q'áò Tsi,

oo, X'aiga Tsi Nqari Tseè,

a cg'õèa Tsi táá x'áàkagu?

Tsáá Tsia cúísegá tcom-tcomsa Tsi i.

*Nqõóm di zi qhàò zi wèé zia gha hää*

a Tsáá cookg'ai koe dqom khamá,

tchàno tsééan Tsaria x'áísea hää khamá,”

témé.

<sup>5</sup> Ncẽes gúùs qãá q'oo koer kò nqarikg'ai koe tempele ba bóbò, xhàro-dxoom ncẽe Nqarim ko khóè ne cgoa kg'uim koe, me nqáè koe hànám qgáì ba xgobekg'amsea.

<sup>6</sup> Xu kò gaxu moengele xu 7 xu gaa koe guu a 7 cg'ãèan cgoa tempelem koe tcg'oa. Q'úú qgáíán tcààko xu kò hñána, a kò gautan di bànean dxùua xu koe qáéa.

<sup>7</sup> Me kò 4 xu kg'oo-coa xu kg'õèa hää xu ka c'ẽe ba nxääaska 7 xu moengele xu gautan di zi gàba zi 7 zi máà, chõò tamase ko kg'õèm Nqarim di xgóàn ka kò cg'oèa hää zi.

<sup>8</sup> Me kò tempele ba Nqarim di x'áàn hẽé naka Gam di qarian hẽéthẽé koe guua ts'énèan ka cg'oècg'oeè. I kò cúí khóè ga tempelem koe tcãà tama, i nxääkg'aiga qõò a síí 7 cg'ãèan moengele xu 7 xu di chõòkagué.

## 7 zi gàba zi Nqarim di xgóàn di zi (16)

### 16

<sup>1</sup> Ra kò nxääaska kaiam dòm tempelem koe guua hää ba kóm, me ko moengele xu 7 xu bìrì a ko máá: “Qõò xao naka nqõómkg'ai koe síí Nqarim di xgóàn di zi gàba zi 7 zi ntcãàgu,” témé.

<sup>2</sup> Me kò tc'ãà dim moengele ba qõò a síí gam dis gãbas dian nqõómkg'ai koe ntcãagu, zi kò cg'ãè a thõò zi chìbi zì khóè ne koe tcg'oa, ãe kò kg'oo-coam dis x'áí sa úúa ne hẽé naka gam dis sere-sere sa kòo dqomà máá ne hẽéthẽé e.

<sup>3</sup> Me kò cám dim moengele ba gam dis gãbas dian ntcãagu tshàa-dxooan koe, i tshàan kãbise a x'óóam khóèm di c'áðan khama ii, i kò tshàan q'oo koe hànà kg'õèa gúùan wèé ga x'óó.

<sup>4</sup> Me kò nqoana dim moengele ba gam dis gãbas dian ntcãagu tshàa xu koe hẽé, naka wèé qgáìan tshàan ko tcg'oa koe hẽéthẽé e, i kò kãbise a c'áðan kúrú.

<sup>5</sup> Ra kò tshàan dim moengele ba kóm, me ko máá: “Tchàno Tsi i,

Tsáá ncẽe hàna  
 a kò kg'aiga hàna Tsi,  
 ncẽe tcom-tcomsa Tsi,  
 xgàrakuan ncẽe koe Tsi tchàno Tsi i.

<sup>6</sup> Tcom-tcomsa ne hẽé naka porofiti xu hẽéthẽé  
 di c'áòa ne ne kò ntcãàgua,  
 Tsi kò c'áðan máà ne ne kg'áà,  
 ëe ne kò ma qaa khama  
*gane di zi tséé zi cgoa,*"  
 tam méé.

<sup>7</sup> Ra kò altara ba kómí, me ko xqoa a ko máá:  
 "Eè, X'aiga Tsi Nqari Tsi qari Tsi wèé Tseè,  
 Tsari xgàrakua ne tseegu a tchàno o,"  
 témé.

<sup>8</sup> Me kò 4 dim moengele ba gam dis gãbas dian  
 cárm̄s koe ntcãagu, si kò qarian máàè, khóèa nes  
 gha c'eean cgoa dàò di i.

<sup>9</sup> Ne kò khóè ne cárm̄s di kùruan kaia ka dàòè, a  
 kò Nqarim di cg'õèan cóè, Gaam ëe ncẽe zi cg'ãè zi  
 di qarian kò úúa hää ba, a ne a kò táá chìbi bóòse a  
 kabise a Nqari ba dqom̄.

<sup>10</sup> Me kò 5 dim moengele ba gam dis gãbas dian  
 kg'oo-coam dis ntcõó-q'oos x'aian dis koe ntcãagu,  
 i kò gam di x'aian ntcùú-ntcuuè. Ne kò khóè ne  
 thõðan ka kqán tam,

<sup>11</sup> a ne a nqarikg'ai dim Nqari ba gane di thõðan  
 hẽé naka chibian hẽéthẽé domka cóè. A kò táá ëe  
 ne kúruá hää zi gúù zi koe chìbi bóòse.

<sup>12</sup> Me kò 6 dim moengele ba gam dis gãbas dian  
 Eferatese dim tshàam kaiam koe ntcãagu, i gaam  
 tshàam di tshàan kaà, nxãasegam gha dàòm cárm̄s ko  
 tcg'oam xòèm di xu x'aiga xu di ba kg'ónòè ka.

<sup>13</sup> Ra kò ngoana cg'ãè tc'ẽean bóbò, ncẽe ko cg'ao-dxoo ba hëé, naka kg'oo-coa ba hëé, naka profitim tshúù-ntcõa ba hëéthëé xu kg'áñ q'oo koe tcg'oa a, i dqòean khama ii.

<sup>14</sup> Tc'ẽean ncẽea kò dxâwan di i, a kò *are-aresa zi* x'áí zi kúrú, a kò wèém nqõóm di xu x'aiga xu koe síí, nxãasega i gha síí ncõos koe xg'ae-xg'ae xu ka, Nqarim Qarim wèém dim cám kaiam ka.

<sup>15</sup> (*Nqari ba ko máá:* “Bóbò, ts'ãà-kg'aom khamar ko ma hàà. Ts'ee-ts'eekg'aièa baa ëe kókòa a qgáía ba qgóóa kg'ónòa ba, táám gha nxãasega qg'aè-cgaease qõðate ka, a ba a khóè ne xg'aeaku koe táá sau-cgaease hää ka,” témé.)

<sup>16</sup> Ncẽe tc'ẽea nea kò x'aiga xu xg'ae-xg'ae, qgáím ëe ko Hebera dis kg'uis ka Hare-Magetone ta ko ma tcìèm koe.

<sup>17</sup> Me kò 7 dim moengele ba gam dis gàbas dian tc'ãán q'oo koe ntcãagu, me kò kaiam dòm ba tempelem koe guu a tcg'oa, x'aian dis ntcõó-q'os koe a máá: “Xg'araa ia,” témé.

<sup>18</sup> I nxãaska túú-teben hëé naka ts'oo-q'ooan hëé naka túúan di kg'ui-q'ooan hëé naka nqõóm di cgùruan hëéthëé kúrúse. Ncẽes cgùru sa kò kaisase kaia, si qanega gatà iis gúù sa kúrúse tama, khóèan nqõómkg'ai koe tshoa-tshoa a hää koe ga guu a.

<sup>19</sup> Me kò x'áé-dxoom kaia ba ngoana q'oro q'aa-q'aaè, i kò *nqõóm di zi qhàò zi di x'áé-dxooan cg'áé*. Me kò Nqari ba kaiam Babilone ba tc'ẽe-tc'ẽese, a ba a gõéan dis kubis Gam di xgóàn kaia di sa máà me.

<sup>20</sup> I kò tshàam ka nxãama-nxãmaèa nqõó-coan wèéan ga gäri a kaà, i kò cúí xàbì ga táá hòòse.

<sup>21</sup> I kò kaia tsõàn nqarikg'ai koe guu a khóè ne koe tcheè, 50 qóm-q'oo khama noo qómán kò úúa a. Ne kò khóè ne ncées gúùs cg'ãès tsõàn dis domka Nqari ba cóè, ncées cg'ãè sa kò kaisase tshúù si i khama.

**Babilonem di cg'áé-q'ooan hëé,  
naka kg'oo-coam dis tààè sa hëé,  
tshúù-ntcõa di xu porofita xu hëé,  
naka dxãwa ba hëéthëé e (17-20:10)**

## 17

*Cg'árà-kg'ao sa hëé naka kg'oo-coa ba hëéthëé e*

<sup>1</sup> Kam kò nxãaska 7 zi gâba zi qgóoa xu moengele xu 7 xu ka c'ee ba hàà cgae te, a hàà bìrí te a máá: "Hàà nakar hàà kaias cg'árà-kg'aos di xgàrasean X'áí tsi, ncée kái tshàan tc'amkg'ai koe ntcõe sa!

<sup>2</sup> Ncée x'aiga xu nqõómkg'ai di xu gas cgoa cg'áràn kûrúa hää sa, ne kò nqõóm di ne x'ãè-kg'ao ne gas di cg'áràn di gôéan nqâre sa," témé.

<sup>3</sup> Kam kò nxãaska tc'ëem koe séè te, a qâáka úú te. Ra kò khóè sa bóbò si ncoàm kg'oo-coam tc'amkg'ai koe ntcõe, ncée gam koe i kò Nqari ba ko cóè cg'õèan cg'oèa hää ba, me 7 tcúúan úúa naka 10 nxãàn hëéthëé e.

<sup>4</sup> Si kò khóè sa tsãáse ncoàse hana, a kòo gau-tan ka hëé, naka t'õè zi nxõá zí ka hëé, naka tcaàko nxõán cgoa kûrúèa qg'amàan ka hëéthëé x'âà. Tshàua sa koes kò gautan dis kubi sa qgóoa, si cg'ãè zi gúù zi hëé naka gas di cg'áràn di cg'urian hëéthëé ka cg'oèa hää.

<sup>5</sup> Gas di còoan koe i kò chómseas gúù sa ko nxàe cg'õèan góásea:

“KAIAS BABILONE SA,  
 CG'ÁRÀ-KG'AO ZI KA XÕÒ SA  
 NAKA CG'ÀÈ ZI NQÕÓMKG'AI DI ZI HÊÉTHÊÉ DI  
 SA,”

ta ma góásea a.

<sup>6</sup> Ra kò khóè sa bóò, si tcom-tcomsa ne di c'áòn ka nqàrea hãä, gane ëe Jesom di ne nxàea tseegukagu-kg'ao ne di c'áòa ne.

Eér ko bóò si kar kò kaisase are.

<sup>7</sup> Igabam kò moengele ba bìrí te a ko máá: “Dùús domka tsia area? Ncées khóès di zi gúù zi chómsea zir gha bìrí tsi, naka ëes qábìa hãäm kg'oo-coam 7 tcúúan hêé naka 10 nxään hêéthêé úúam di zi hêéthêé e.

<sup>8</sup> Kg'oo-coam ëe tsi ko bóò ba kò hñanaa, igabam ncéeska káà me e, a ba a gha hñà chõò-q'oo úú tamam hñém q'oo koe guu a qaò, a gha tcg'oa a síí kaàkaguè. Nqõómkg'ai di ne x'âè-kg'ao ne, ncée gane di cg'õèan nqõómkg'ao di ne x'âè-kg'ao ne, ncée gane di tcg'ayas q'oo koe góáè tama ne gha are, gaam kg'oo-coa ba ne ko bóò ne. Hñanam kò hñña, igabam ncéeska káà me e, a gha gaicara hñà khama.

<sup>9</sup> “Ncées gúù sa tsi kò kómá q'âa kg'oana ne i ko tc'ëean qaase. 7 xu tcúú xua 7 xu xàbì xu u, ncées ko khóè sa gaxu koe ntcõe xu.

<sup>10</sup> Gataga xu 7 xu tcúú xu 7 xu x'aiga xu u. 5 xua kò cg'áé, me c'ëe ba qanega x'aiga me e, me c'ëe ba qanega hñà tama - hñàm kò nem gha hñà cg'orò x'aë-coan cûí ga hñña.

<sup>11</sup> Kg'oo-coam ncée kò hñanaa ba, a ncéeska káà ii ba, nxää ba 8 di me e, igabam 7 xu ka c'ëe me e, a ba a gha síí cg'õoë.

**12** “I nxāaska 10 nxāàn ëe tsi kò bòò o, nxāan 10 xu x'aiga xu u, ncēe qanega x'aian máàè ta ga hāa xu, igaba xu gha hàà cūím aoara ba gaam kg'oo-coam cgoa x'aiga xu gha ii di qarian hòò.

**13** Ncēe xua cūís tc'ëe sa úúa, a ko gaxu di qarian hēé naka gaxu di tséean di qarian hēéthēé kg'oo-coa ba máá.

**14** Ncōoan xu gha Ghùu-coam cgoa kúrú, Me gha Ghùu-coa ba tàà xu, x'aiga xu dim X'aiga Me e, a kaia xu x'aiga xu dim kaiam X'aiga Me e khama. Ne gha Gam cgoa hèna ne ëe tciièa, a nxará tcg'òóèa, a tcom-tcomsa ne ne e,” tam moengele ba méé.

**15** A ba a bìrí te a máá: “Tshàan ëe tsi kò bòò, ëe cg'árà-kg'ao gaan koe ntcōóa-ntcōe e, nxāa nea kái ne khóé ne hēé, naka xg'ae zi hēé, naka nqōóan di zi qhàò zi hēé, naka tám xu hēéthēé e.

**16** Nxāà xu 10 xu ëe tsi ko bòò xu hēé naka kg'oo-coa ba hēéthēéa gha cg'árà-kg'ao sa hòre. Cg'ää-cg'anasekagu si i gha, a qg'aè-cgaekagu si, a gha cgàaa sa kg'oo, a c'eean cgoa dàò si.

**17** Nqari ba tcáoa xu koe tcää ana hāa khama, Gam ko tc'ëe sa xu gha kúrú, a gha cíí tc'ëe ka, a gaxu di x'aian di qarian kg'oo-coa ba máà, i gha nxāakg'aiga síí Nqarim di kg'uian tseegukaguè ka.

**18** Khóès ëe tsi ko bòò sa kaiam x'áé-dxoo me e, ncēe nqōómkg'ai di xu x'aiga xu koe qarian úúa ba.”

## 18

### *Babilonem di cg'áé-q'ooa ne*

**1** Ncēe zi gúù zi qãá q'oo koer kò c'ëem moengele ba bòò, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa, kaia qarian úúa ba, me kò nqōó ba gam di x'áàn ka x'áà-x'aaè.

<sup>2</sup> Kaiam dòm cgoam kò kg'ui a ko máá:  
 “Cg'áea baa, cg'áea baa, Babilonem kaia ba!  
 Dxāwan x'ãèa hāa qgáìa nem kúrúa,  
 naka wéé zi tc'ee zi cg'æe zi di x'ãè-q'ooan hēéthēé  
 e,

x'ãè-q'ooan wéés tsarás kg'ooè tama di hēé,  
 naka x'ãè-q'ooan wéém kg'oo-coam kg'ooè tama,  
 a hōreèam di hēéthēé e.

<sup>3</sup> Nqōóm di zi qhào zi wéé zia  
 gas di cg'áràn di xgòà gōéan kg'áà hāa,  
 xu nqōómkg'ai di xu x'aiga xu gas cgoa cg'áràn  
 kúrúa,  
 xu nqōómkg'ai di xu x'amágu-kg'ao xu qguùa hāa,  
 gas di xaù-q'ooan kaia ka,”  
 témé.

<sup>4</sup> Ra kò nxāaska c'ëem dòm ba nqarikg'ai koe guu  
 a kóm, me ko máá:  
 “Tiri tu khóè tuè, tcg'oaragu si,  
 gas di chibian koe tu gha táá tcāà ka,  
 naka tua gha nxāasega táá gas di xgàraèan koe tcāà.

<sup>5</sup> Gas di chibia nea dtcōoa qaòkaguèa khama,  
 a nqarikg'aian koe ga síía,  
 Me Nqari ba gas di cg'æe cauan tc'ee-tc'ëesea hāa.

<sup>6</sup> Kabise naka máà si,  
 ëes ko ma gasa máà tua khamaga ma,  
 naka cám q'oro suruta si gas di tsééan koe.  
 Cám q'oro cg'oè-cg'oea máá si,  
 kubis ëes kò cg'oè-cg'oeas koe.

<sup>7</sup> Eës kò ma x'ákaguse a karean máàsea hāa  
 khama noose xgàra si  
 naka thõòan máà si.  
 Tcáóa sa koes ko máá:  
 'X'aigas dxàe sa ntcōe,  
 dxàe-ntcōar tama ra a,

cuiskagar thõò-tcaoa hãase kg'aea tite,'  
témez khama.

<sup>8</sup> Gaa domka i gha gas di cg'ãèan cúim cám ka hèà:  
tcìlan hèé naka tshúù-tcaoan hèé, naka xàbàn  
hêéthêé e.

Si gha c'eean cgoa dàòè,  
X'aigam Nqari ba qarian úúa,  
ncée ko xgàra si ba khama,"  
tam méé.

<sup>9</sup> Eẽ xu ko nqõóm di xu x'aiga xu, ncée kò gas  
cgoa cg'áràn kûrú, a kòo nqõómkg'ai di kàrean gas  
cgoa tc'ðó xu, dào-q'ooa sa di ts'énèan bôò ka xu gha  
kg'ae, a xu a gha thõòkase kg'ae cgaes si.

<sup>10</sup> Nquù ka xu gha téé, gas di thõòan di q'áòan  
domka, a xu a gha máá:  
"Haò, cg'ãè i gha ii!  
Cg'ãè i gha ii, haò, kaiam x'áé-dxoo ba!  
Haò, Babilone ba, qarian dim x'áé-dxoo ba!  
Cúim aoaram q'oo koe i tsari xgàrakuan hààraa!"  
témez.

### *Q'úum bìim dim qábì-kg'ao ba*

<sup>11</sup> Xu gha nqõómkg'ai di xu x'ámágu-kg'ao xu  
kg'ae, a thõòkase kg'ae cgaes si, cúi khóè ga gaxu di  
gúùan gaicara x'ámá hãa tite khama:

<sup>12</sup> gauta di gúùan hèé, naka selefera dian hèé,  
naka t'õè nxõán hèé, naka tcaàko nxõán hèé, naka  
q'úu qgáian hèé, naka tsãáse ncoà qgáian hèé, naka  
tcaàko qgáian hèé, naka ncoà qgáian hèé, naka  
wéé hìi-qhàòn qãè hmìmì-xg'ãò hèé, naka tcgoà di  
nxãàn cgoa kûrúèa zi gúù-qhàò zi wéé zi hèé, naka  
kaisa marian ko tc'óá hìian cgoa kûrúèa zi gúù-  
qhàò zi wéé zi hèé, naka tcg'aian hèé, naka qanoan  
hêé, naka tc'úúan úúa nxõán hèé,

<sup>13</sup> naka kinamone hēé, naka tsóòberean hēé, naka qāè hmìmì-xg'āò gúùan tcgáuse di hēé, naka tshāán hēé, naka qāè hmìmì-xg'āò gúùan hēé, naka gōéan hēé, naka nxúùan hēé, naka péréan hēé, naka xháràèa péréan hēé, naka ghòèan hēé, naka ghùuan hēé, naka bìlian hēé, naka kara zi hēé, naka qāàn hēé, naka khóèan di kg'õèan hēéthēé e.

<sup>14</sup> Ncëeta ne gha méé: “Wèé cgùrian ncëe sari tcáoan kò xgónèa hāa ne tcg'oa cgae sia. Wèé qguùan hēé naka gúù zi wèé zi t'õè-t'õe si ko zi hēéthēéa kaàraa hāa, a cuiskaga gaicara hòòè tite,” témé.

<sup>15</sup> X'ámágu-kg'ao xu ncëe kò ncëe zi gúù zi x'ámágu xu, a kò gaas koe qguù xu, nxää xua gha gas di thõòan di q'áðan domka nqúù ka téé, a gha kg'ae, a kaisase thõòkase kg'ae cgae si,

<sup>16</sup> a máá:

“Haò, cg'ãè i gha ii!

Cg'ãè i gha ii, haò, kaiam x'áé-dxoom  
ncëe q'úús qgáí sa hñas khóès khama ii ba,  
tsãáse ncoàse hñana sa,  
a ko gautan ka hēé, naka t'õè nxõán ka hēé  
naka tcqàko nxõán ka hēéthēé tcaà sa!

<sup>17</sup> Cúím aoaram ka

i ncää wèé x'aian ncëe ga cg'ãa-cg'anasekaguè!”  
témé.

Me gha wèém chìi-kg'aom skepean di ba hēé naka q'ábà-kg'ao ba hēé naka skepean ko qõòkagu xu hēé naka wèé xu ëe ko tshàan q'oo koe x'ámágu xu hēéthēé nqúù ka téé.

<sup>18</sup> A gha ëe xu kòò dàò-q'ooa sa di ts'énèan bóò ne q'aua tcg'oo, a xu a gha máá: “Ndakam x'áé-dxoo ba kò ncëem x'áé-dxoom kaiam khama ii?” témé.

**19** A xu a kò tcúúa xu koe tsharàñ tcheè, ñe xu ko kg'ae, a ko thõòkase kg'ae ka, a ko q'au a ko máá:  
 “Haò, cg'ãè i gha ii,  
 cg'ãè i gha ii, haò kaiam x'áé-dxoo ba.  
 Wèé ne ñe skepe zi tshàan q'oo koe úúa ne gam koe  
 qguùa,  
 gam di qguùan ka!

Cúím aoaram kam cg'ãa-cg'anasekaguèa,”  
 ta xu méé.

**20** Qãè-tcaoa tu nqáé si, oo nqarikg'aiè,  
 oo tcom-tcomsa tuè,  
 naka x'áè úú-kg'ao xao hëé naka porofiti xao  
 hëéthëé e,

Nqari ba gatu domka xgàrakuan máà sia ke!

**21** Me kò nxãaska c'ëem moengelem qari ba ka-  
 iam nxõá-dxoom khama noom nxõá ba ghùi, a ba a  
 tshàam q'oo koe xàbù tcãà me, a máá:  
 “Gatagam gha ma Babilonem,  
 kaiam x'áé-dxoo ba ma qarika xàbù tcãàè,  
 a ba a gha gaia táá hòòè.

**22** Cian harepa cii-kg'ao ne di hëé  
 naka nxáè-kg'ao ne di hëé,  
 naka fulutu cii-kg'ao ne di hëé  
 naka torompita cii-kg'ao ne di hëéthëéa  
 cuiskaga gaicara sáá koe kómsea hää tite;  
 i cúí xom-kg'aoan  
 ncëe xommè ko zi gúù zi di ga  
 cuiskaga gaicara sáá koe hòòsea hää tite;  
 i cuiskaga sáá koe  
 gáí cgoa dis nxõás di gáí-q'ooan kómsea hää tite.  
**23** Cuiskaga i lampian di x'áan  
 gaicara sáá koe x'áà hää tite.

Séè-kg'ao ba hẽé naka séèè kos khóè sa hẽéthẽé  
 khara  
 di kg'ui-q'ooa ne  
 cuiskaga sáá koe gaicara kómsea hãa tite.  
 Sáá koe ko x'ámágú ne khóè nea kò dqomse khama  
 nqõómkg'ai di ne kaia ne khóè ne e sa,  
 zi kò nqõóm di zi qhàò zi wèé zi  
 sari tsóðan cg'æè ka hoàkaguè,  
<sup>24</sup> i kò gas koe porofiti xu hẽé  
 naka tcom-tcomsa ne hẽé,  
 naka wèé ne ëe nqõómkg'ai koe cg'õoëa ne di c'áðan  
 hẽéthẽé hòòse,"  
 témé.

## 19

*Kái ne khóè ne ko nqarikg'ai koe Nqari ba dqom*

<sup>1</sup> Ncẽe zi gúù zi qãá q'oo koer kò khóè ne kái ne  
 dis xg'aes di kg'ui-q'ooan khama xamìs nxobo sa  
 nqarikg'ai koe kóm, ne ko máá:  
 "Haleluya!

Kgoarakuan hẽé  
 naka x'áà ba hẽé  
 naka qarian hẽéthẽá  
 gatá dim Nqarim di i.

<sup>2</sup> Gam di xgàrakua ne tseegu a tchàno o khama.

Kaias cg'árà-kg'ao sam xgàra hãa,  
 ncẽe kò nqõó ba gas di cg'áràn ka cg'ãè-cg'ãe sa.  
 Gam di qãàn di c'áða nem kãbia máá sia hãa,"  
 témé.

<sup>3</sup> Ne kò gaicara q'au a máá:  
 "Haleluya!

Gas koe guua hãa ts'énèa ne ko chõò tamase qaò,"  
 témé.

<sup>4</sup> Kaia xu 24 xu hēé naka kg'oo-coa xu kg'ōèa hāa xu 4 xu hēéthēéa kò cg'áé, a Nqari ba dqom̄, ncēe kò x'aian dis ntcōó-q'oos koe ntcōe ba. A xu a kò máá:

“Haleluya! Amen”

témé.

*Ghùu-coam dis séè sa*

<sup>5</sup> Me kò nxāaska x'aian dis ntcōó-q'oos koe dòm̄ ba guu, a ko máá:

“Gatá dim Nqari ba dqom̄,

gatu wèé tu tséé-kg'ao tu Gam di tu,

gatu ëe ko q'áò Me tu,

cg'áréa tu ga hēé naka kaia tu ga hēéthēé e,”

témé.

<sup>6</sup> Ra kò nxāaska khóè ne kái ne dis xg'aes khama xam̄ kg'ui-q'ooan kóm̄, si tòeko tshàan di ts'oo-q'ooan khama xam̄, naka kg'ui-q'ooan kaisa túúan di hēéthēé e, ne ko q'au a ko máá:

“Haleluya!

X'aigam gatá dim Nqarim

ncēe Qarim wèé ba tc'ãà-cookg'aia.

<sup>7</sup> Hàà naka ta qäè-tcao, naka x'áàn máà Me!

Ghùu-coam dis séè sa hààraa ke,

si Gam dis khóè sa kg'ónòsea hāa.

<sup>8</sup> Thamka qgáían q'úús kò máàè,

x'áàko, a q'ano o, h̄as gha ka,”

ta ne méé. (Q'úú qgáía ne kò tchàno zi tséé zi i, tcom-tcomsa ne di zi khama.)

<sup>9</sup> Me kò nxāaska moengele ba bìrí te a máá:

“Ts'ee-ts'eekg'aièa nea gane ëe séèkuan dis tc'ōos dqòa dis Ghùu-coam dis koe tciièa ne!” ta ma góá,” témé. A ba a càù a máá: “Ncēe nea tseegu di kg'uián Nqarim di i,” témé.

**10** Ncēes gúùs kar kò nqàrè-kg'ama ba koe cg'áé, a ra a dqomì me. Igabam kò bìrí te a máá: “Táá ëeta hëé guu! Tsáá cgoa gar qâà ra a, naka tsáá qõe ga ne cgoa ga hëéthëé e, ncée ko wèé x'aè ka Jesom ka nxàea tseegukagu ne, ke Nqari ba dqomì! Jesom di nxàea tseegukagua nea Tc'ëem ka kúrúèa, porofitam gha sa ke,” témé.

*Q'úúm bìim dim qábì-kg'ao ba*

**11** Ra kò nqarikg'aian bóò i xgobekg'amsea, kar kò q'úúm bìi ba bòò, Me kò gam dim qábì-kg'ao ba Tcom-tcomsa a Tseegu ii ba ta ko ma tciiè. A ba a kòò gataga tchànoan cgoa gúù zi bòò a ncõoan kúrú.

**12** Gam di tcgáia nea kò karukos c'eës khama ii, i Gam di tcúúan koe kái cábán x'aian di hànä. Gam koe góáseas cg'õè sam kò úúa, ncée ko cúí khóè kaga c'úùèa hää, igaba Gam cúím ka q'ääèa hää sa.

**13** Qáòm qgáí bam kò hänä, c'áðan koe kò tcãàèa ba, i Gam di cg'õèan Nqarim dim kg'ui me e.

**14** Ne kò nqarikg'ai di ne ncõo-kg'ao ne xùri Me, a q'úú xu bìi xu qâbìa hää, a thamka qgáían hänä, q'úú a q'ano o.

**15** Kg'áñ-q'ooa ba koem kò ts'éèm xgào-dxoo ba tcg'oa, gaam cgoam gha *nqõóm di zi qhàò zi thõò-thõò* ba, a ba a gha qano dim dxòm cgoa tc'âà-cookg'ai ne, a ba a gha góéan ko kúrúës qgáì sa Nqarim Qarim wèéem di kaia xgóàñ domka náà tòm-tom.

**16** Gam dim qgáím koe hëé naka cùbia ba koe hëéthëés kò ncēes cg'õè sa góásea:

“X'AIGA XU DIM X'AIGA BA,  
NAKA KAIA XU X'AIGA XU  
DIM KAIAM X'AIGA BA,”

ta ma góásea hää.

**17** Ra kò nxāaska moengele ba bōò, me cám̄s koe téé-tēe, a ba a kò nqarikg'ai nqáè koe ko tsāéa te zi tsārá zi kaiam dōm̄ cgoa tcii, a ko máá: “Hàà, naka ta kaias dqòa dis tc'ōos Nqarim di sa xg'aea máá,

**18** naka hàà cgàan x'aiga xu di kg'oo, cgàan tc'āà-cookg'ai xu di hēé, naka cgàan qariga xu khóè xu di hēé, cgàan bìian di hēé, naka bìi qábì-kg'ao xu di hēé, naka wèé khóèan di cgàan hēé: ëe kgoarasea ne hēé naka qāà ne hēé, cg'áréan ga hēé naka kaian ga hēéthēé di i,” tam méé.

**19** Ra kò nxāaska kg'oo-coa ba hēé naka x'aiga xu nqōoán di xu hēéthēé bōò, naka gaxu di ncōo-kg'aoan hēéthēé e, xu ncōo sa xg'aea máána hāa, bìim dim Qábì-kg'aom cgoa naka Gam di xu ncōo-kg'ao xu cgoa hēéthēé e.

**20** Igabam kò kg'oo-coa ba qgójò a qáé-nquuan koe tcāàè, naka tshúù-ntcōam porofiti ba hēéthēé e, ncēe kò gaam cookg'ai koe are-aresa zi x'áí zi kúrú ba. (Ncēe zi x'áí zi cgoam kò gane ëe ko kg'oo-coam dis x'áí sa úúa hāa, a kò gam dis sere-sere sa dqom̄ ne qàe-qae.) Gatsara cám̄ tsara kò kg'ōèa hāase xaoa tcāàè, salefan di c'eean kāruko dim tēbem q'oo koe.

**21** Xu kò ëe qaùa hāa xu cg'ōòe, bìi ba qábìam kg'áím koe tcg'oara hāam xgào-dxoom cgoa, zi kò wèé zi tsārá zi gaxu di cgàan ka xg'āàkaguè.

## 20

### 1,000 xu kuri xu

**1** Ra kò moengele ba bōò, me nqarikg'ai koe guu a ko xõa, a tshàua ba koe chōò-q'oo úú tamam haém di xgobekg'amán qgóóa, naka kaiam táù-dxoo ba hēéthēé e.

<sup>2</sup> Me kò cg'ao-dxoo ba ntcàu, gaam ëem ncìím cg'ao ba, a dxäwa ii, a satana ii ba, a ba a 1,000 kurian qáé me,

<sup>3</sup> a ba a chöò-q'oo úú tamam häém q'oo koe xaoa tcäà me, a ba a tc'amkg'aia ba koe tc'ämà-tcëekg'am, nxääsegam gha táá gaicara *nqõóm di zi qhàò zi qäe-qae ka, i nxääkg'aiga síí 1,000 kurian nqáé.* (Gaa x'aè qäá q'oo koe i ko qaase, cg'árésem gha kgoaraè sa.)

<sup>4</sup> Kar kò nxääaska x'aian di zi ntcõó-q'oo zi bóò, ncëe gazi koe i kò ëe xgàrakuan di qarian máàèa ne ntcõóa-ntcõe zi. Ra kò khóè ne di tc'ëean bóò, ncëe kò Jesom ka nxäea tseegukagua hää domka hëé, naka Nqarim dim kg'ui ba ne kòo xgaa-xgaa hëéthëé domka ko q'ae tcúúèa ne. Kg'oo-coa ba kana gam dis sere-seres igaba ne kò táá dqomà máá, a ne a kò Gam dis x'áí sa còoa ne koe hëé kana tshàua ne koe hëéthëé táá tòó cgaeè. Kg'òè ne kò, a ne a Krestem cgoa 1,000 kurian tc'ää-cookg'ai.

<sup>5</sup> Ne c'ëe ne khóè ne x'óoa kò hää ne táá gaicara kg'òè, i nxääkg'aiga síí 1,000 kurian chöò. Ncëe sa x'ooan koe tées tc'ää di si i.

<sup>6</sup> Ts'ee-ts'eekg'aièa nea, a tcom-tcomsa ne e, gane ëe x'ooan koe tées tc'ää dis koe hànà ne! Ncëe ne khóè ne koes cám dis x'oo sa qari úú tama, igaba ne gha Nqari ba hëé naka Kreste ba hëéthëé di ne peresiti ne ii, a ne a gha 1,000 kurian Gam cgoa tc'ää-cookg'ai.

### *Satana ba ko tààè*

<sup>7</sup> Eë i ko 1,000 kurian nqáé kam gha satana ba gam dis qáé-nquus koe guu a kgoaraè.

<sup>8</sup> A ba a gha tcg'oa a síí nqõóm di chöò-q'ooan 4 koe hànà zi qhàò zi qäe-qae, *nqõó tsara Goge ba hëé*

naka Magoge ba hēéthēé di tsara, a ncōoan xg'ae-xg'aea máá ne. Gane di nxáráse-q'ooa nea tshàam qāe di góínan di nxõá-coan khama noo.

<sup>9</sup> Wèém nqõóm koe ne gha qõðate, a ne a gha síí kgoara-cgae-q'oos ëe tcom-tcomsa ne di sa nxama-nxama, naka ncàm-ncamsam x'áé-dxoo ba hēéthēé e. I kò c'eean nqarikg'ai koe guu a hàà dàòa cg'oo ne.

<sup>10</sup> Me kò dxãwam, ncẽe kò qæe-qae ne ba, c'eean hēé naka salefan hēéthēé dim tèbem q'oo koe xaoa tcāàè, ncẽe kg'oo-coa ba hēé naka tshúù-ntcõan dim porofiti ba hēéthēé tsara hää koe, xu gha koaba ba hēé naka ntcùú ba hēéthēé chõò tamase thõò-thõòe.

## Còo dis xgàraku sa (20:11-15)

*Tcgãyas kg'õèan di sa hēé naka c'ee zi tcgãya zi hēéthēé e*

<sup>11</sup> Ra kò nxãaska kaias q'úús ntcõó-q'oos x'aian di sa hēé naka Gaam ëe kò gaas koe ntcõe ba hēéthēé bóò. Nqõómkg'ai hēé naka nqarikg'ai hēéthēéa kò Gam hää koe guu a bëe, a kò táá gaicara hòòè.

<sup>12</sup> Ra kò ëe kò x'óoa hää ne bóò, kaias ne hēé naka cg'áré ne hēéthēé e, ne x'aian dis ntcõó-q'oos cookg'ai koe téé-tëe. Zi kò tcgãya zi hēé naka c'ees tcgãyas kg'õèan di sa hēéthēé xgobekg'ammè. Ne kò ëe x'óoa hää ne ëe ne kúrúa hää zi gúù zi koe guu a xgàraè, tcgãya zi koe i ko ma góásea hää khama ma.

<sup>13</sup> I kò tshàa-dxooan khóè ne ëe gaan koe x'óoa hää ne tcg'òó, si x'oo sa hēé naka x'óoa ne khóè ne dis qgáì sa hēéthēé sara ëe ko gasara koe hää ne x'óoa hää ne khóè ne tcg'òó, me kò wèém khóè ba ëem kúrúa hääs gúùs koe guu a xgàraè.

<sup>14</sup> Sara kò x'oo sa hẽé naka x'óoa ne khóè ne dis qgáì sa hẽéthẽé sara c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcãàè. Si ncẽe sa cám dis x'oo si i, c'eean dim tèbem di sa.

<sup>15</sup> Ncẽè c'ẽem khóèm di cg'õèan kò kg'õèan dis tcgãyas q'oo koe hòose naka góasea hää tama, nem kò c'eean dim tèbem q'oo koe xaoa tcãàè.

## **Kabam nqarikg'ai ba hẽé naka kabam nqõókg'ai ba hẽé naka kabam Jerusalema ba hẽéthẽé e (21-22:5)**

### 21

<sup>1</sup> Ra kò nxãaska kabam nqarikg'ai ba hẽé naka kabam nqõókg'ai hẽéthẽé bóò, tc'ãà dim nqarikg'ai ba hẽé naka nqõókg'ai ba hẽéthẽéa kò nqáea hää khama, me tshàa ba káàraa hää.

<sup>2</sup> Ra kò tcom-tcomsam x'áé-dxoom, kabam Jerusalema ba bóò, me nqarikg'ai koe guu Nqarim koe, a ko xõa, a ba a séèè kos khóès khama ii, t'õè qgáian gas dim khóè ba hana máána sa.

<sup>3</sup> Ra kò kaiam dòm x'aian dis ntcõó-q'oos koe guua ba kóm, me ko máá: “Bóò, Nqarim di x'áea ne ncẽeska khóè ne cgoa hää, Me gha gane cgoa x'ãè. Gam di ne khóè ne e gha ii, Me gha Gaam Nqarim ga ba gane cgoa hää, a ba a gha gane dim Nqari ba ii.

<sup>4</sup> Wéém tcgái-tshàra bam gha tcgáía ne koe tchùu, si gha x'oo sa hẽé, naka tshúù-tcaoan hẽé, naka kg'aeon hẽé, naka thõoan hẽéthẽé kaà, kg'aika zi gúù zia nqáea hää khama,” témé.

**5** Me kò Gaam ëe x'aian dis ntcõó-q'oos koe kò ntcõóa-ntcõe ba máá: "Bóò, wèé zi gúù zir ko kúrú zi kåba!" témé. A ba a ko gataga máá: "Ncëes gúù sa góá tòó, ncëe kg'ui a ne tcom-tcomsa a, a i a tseegu u ke," témé.

**6** A ba a ko bìrí te, a ko máá: "Xg'ara i hää! Tíí Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tshoa-tshoase sa hëé naka chõò-q'oo sa hëéthëé e. Eë cámá hää ner gha tshàan dim dòm koe guu a máà, kg'õean di tshàan di ba, surutakagu ne tamase.

**7** Eë ko tàà ba gha ncëe zi gúù zi q'õò, Ra gha gam dir Nqari Ra ii, me gha Tirim cóá ba ii.

**8** Igaba ëe q'áò ne hëé, naka ëe tcom-tcomsa tama ne hëé, naka cg'ãè cau ne hëé, naka cg'õo-kg'ao ne hëé, naka cg'árà-kg'ao ne hëé, naka tsóò-kg'ao ne hëé, naka kúrú mááse di nqárlan ko dqom ne hëé, naka wèé tshúù-ntcõa-kg'aoan hëéthëé di qgáìa ne gha kåruko c'eean dim tèbem salefan dim q'oo koe hää. Ncëe sa cám dis x'oo si i.

### *Kabam Jerusalema ba*

**9** Me nxãaska 7 xu moengele xu, ncëe kò 7 cg'ãèan chõò di ka cg'oèa zi gàba zi 7 zi qgóóa xu ka c'ëe ba hèà cgae te a bìrí te a máá: "Hàà, nakar séèè kos khóè sa x'áí tsi, Ghùu-coam ka dxàè sa," témé.

**10** A ba a kò Tc'ëem koe séè a kaiam xàbìm qáòm koe úú te, a ba a tcom-tcomsam x'áé-dxoom Jerusalema ba x'áí te, me nqarikg'ai koe guua, Nqarim koe, a ko xõa,

**11** x'áàn Nqarim di úú a, a kò t'õès nxõás jasepere dis khama ma kaisase tcäà, q'úúse q'áám sa tcäàko nxõán q'áám khama ma.

**12** Kaiam xhàrom qáò bam úúa, a 12 zi heke-kg'ám zi úúa, a ba a heke-kg'ám zi koe 12 xu moengele xu úúa, i kò gazi heke-kg'ám zi koe 12 zi qhàò zi di cg'õean Iseraele di xu cóá xu di góáèa.

**13** Nqoana zi heke-kg'ám zi ko cáms ko tcg'oa xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi tcg'ao xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi dtcëè xòè za hàna, zi nqoana zi heke-kg'ám zi cáms ko tcheè xòè za hàna.

**14** Me kò xhàrom x'áé-dxoom di ba 12 zi nxõá zi tshoa-tshoas di zi tc'amkg'ai koe tshàoèa, i kò gazi koe 12 cg'õean hàna, Ghùu-coam di xu x'áè úú-kg'ao xu 12 xu di i.

**15** *Moengelem* ncëe kò kg'ui cgoa te ba ko gautan cgoa kúrúéam qanom tc'ãò-tc'ão cgoa di ba qgóóa, x'áé-dxoo bam ko gam di heke-kg'áman hëé naka gam di xhàroan hëéthëé tc'ãò-tc'ão cgoa ba.

**16** X'áé-dxoo ba kò wèé 4 xòèa ba za cúita noo, i wèé dxùukg'aia ba kò cúita noo. Me kò gam dim qanom cgoa x'áé-dxoo ba tc'ãò-tc'ão, i qáò-q'ooa ba 2,400 kilomitara\* khama noo, i dxùukg'aia ba hëé naka cookg'aia ba hëé naka qhùria ba hëéthëé cúita noo.

**17** Me nxãaska moengele ba xhàro ba tc'ãò-tc'ão, i kò qáò-q'ooa ba 60 mitara a†, khóèan di nxárá-q'ooan ka, ncëem kò moengele ba tséékagu u.

**18** Xhàro ba t'õè nxõán cgoa tshàoèa, jasepere ta ko ma tciiè e, me x'áé-dxoo ba q'ano gautan cgoa kúrúèa, a ts'óó-c'õán khama ma q'ano me e.

\* **21:16: 2,400 kilomitara** - Gerika sa ko máá: “12,000 qáò-q'ooa ne,” témé. † **21:17: i kò qáò-q'ooa ba 60 mitara a** - Gerika sa ko máá: “144 qáò-q'ooan x'õàm di khama noo,” témé.

<sup>19</sup> Nxõá zi ncẽe x'áé-dxoom dim xhàrom gazi tc'amkg'ai koe tshàoèa zi kò wèés nxõá-qhàòs cgoa t'õè-t'õeèa. Tc'ãà dia nea kò jasepere e, i cám dian kò safire e, i nqoana dian kò kalesetone e, i 4 dian kò emerelete e,

<sup>20</sup> i 5 dian kò saretonike e, i 6 dian kò saredio o, i 7 dian kò kerisolete e, i 8 dian kò berile e, i 9 dian kò topase e, i 10 dian kò kerisoperase e, i 11 dian kò hiasinte e, i 12 dian kò ametesete e.

<sup>21</sup> Heke-kg'ám zi 12 zia kò 12 xu tcäàko xu nxõá xu cgoa kúrúèa, si kò wèés heke-kg'ám sa cúim tcäàkom nxõám cgoa kúrúèa. Kaiam dàòm x'áé-dxoom xg'aeku di ba kò q'anø gautan cgoa kúrúèa, a ts'óo-c'õán khama ma q'ám me e.

<sup>22</sup> X'áé-dxoom koer kò tempele ba hòò tama, X'aigam Nqarim Qarim wèé ba hëé naka Ghùu-coa ba hëéthëé tsara kò Gam dim tempele ba ii khama.

<sup>23</sup> X'áé-dxoo ba kò x'áàn cám̄s di kana nxoem di ga qaa tama, x'áàkagu me gha a, Nqarim di x'áà nea kò x'áàn máà me khama, Me kò Ghùu-coa ba gam dis lampi si i.

<sup>24</sup> Zi gha nqõóm di zi qhàò zi gam di x'áàn koe qõò, xu gha nqõóm di xu x'aiga xu gaxu di x'aian gam koe óá.

<sup>25</sup> I kò gam di heke-kg'ám̄an cám̄ chõò q'oo koe tcéekg'ammè tite, ntcùúa ne gha gaa koe káà a khama.

<sup>26</sup> X'áàn hëé naka qhàò zi di x'aian hëéthëéa gha gam koe óáè.

<sup>27</sup> Cuiskaga i cúí gúù q'anø tama, kana dìím ëe sau-cgaekagu ko gúùan ko kúrú ba, kana tshúù-ntcõan ko kúrú ba gam koe tcää tite, igaba ëe gane di cg'õèan Ghùu-coam dis tcgäyas kg'õèan dis q'oo

koe góásea ne cúí ne e gha ii.

## 22

### *Kg'õèan dim tshàa ba*

<sup>1</sup> Kam kò nxãaska moengele ba tshàan kg'õèan di úúam tshàa ba x'áí te, me tcààkos nxõás q'úús khama ii, a x'aian dis ntcõó-q'oos Nqarim dis koe hëé naka Ghùu-coam dis koe hëéthëé guu a ko

<sup>2</sup> x'áé-dxoom di dàòan x'áéan xg'aeku di koe ntcana xõa. Si kò kg'õèan dis hìi sa wéé dxùukg'aian tshàam di koe hää, a ko 12 tc'áróan tc'õoan di kúrú, a kò wèém nxoem ka gaa tc'áróan tcg'òó. Gaas hìis di tqara nea kò nqõóm di zi qhàò zi kg'õèkagu di i.

<sup>3</sup> I gaicara cuiskaga cgúíkuan hää tite. Si gha x'aian dis ntcõó-q'oos Nqarim di sa hëé naka Ghùu-coam di sa hëéthëé x'áé-dxoom koe hää, i gha Gam di qãàn tsééa máá Me.

<sup>4</sup> Kg'áía ba ne gha bòò, i gha cg'õèa ba còoa ne koe góáse.

<sup>5</sup> Ntcùú nea gaicara hää tite, ne lampian di x'áàn hëé naka cám̄s di x'áàn hëéthëé ga qaa tite, X'aigam Nqari ba gha x'áàn máà ne khama. Chõò tamase ne gha x'aiga ne ii.

### **Jesom di hàà-q'ooa ne (22:6-21)**

<sup>6</sup> Me moengele ba bìrí te a máá: “Ncẽe kg'ua ne tcom-tcomsa a, a tseegu u. Me kò X'aigam, ncẽe porofiti xu di xu tc'ëe xu dim Ngari ba, Gam dim moengele ba tsééa tcg'òó, me síí ncẽe gha qháése hèà kúrúè zi gúù zi ka Gam di qãàn x'áí,” témé.

<sup>7</sup> *Me Jeso ba máá:* “Bòò, qháéser gha sencgaga síí! Ts'ee-ts'eekg'aièa baa gaam ëe ko porofitan di kg'uián ncẽes tcgäyas di qgóóa qari ba,” témé.

**8** Tíia Johane ra gaar kómár ga ra a, a ra a ncée zi gúù zi bóà ra. A ëer ko kóm a ko bóò zi kar kò moengelem ncée kò x'áí te ziam nqàrè-kg'am koe cg'áé, dqomì mer gha ka.

**9** Igabagam kò bìrí te a máá: “Táá ëeta hëé guu! Tsáá khamagar ma qäǟ ra a, naka tsáá qõea xu porofiti xu khamaga ma hëé, naka ncées tcgãyas di ne wèé ne ëe ko kg'ui ba qgóóa qari ne khamaga ma hëéthëé e, ke Nqari ba dqomì!” témé.

**10** A ba a bìrí te a máá: “Táá porofitan di kg'uiān ncées tcgãyas di tcéekg'am guu, *ncée zi gúù zi gha hàà kúrúse x'aèa* nea cùù u ke.

**11** Eë ko cg'äèan kúrú ba méém qanega cg'äèan kúrú, nakam wèém ëe cg'uriga ii ba méém qanega cg'uriga ii, naka ëe ko qäèan kúrú ba méém qanega qäèan kúrú, nakam ëe tcom-tcomsa ii ba méém qanega tcom-tcomsa ii,” témé.

**12** *Me Jeso ba máá:* “Bóò, qháésér gha sencgaga síí, a gha Tiri surutan cgoa síí, a gha síí wèém khòè ba ëem ma tsééa hää khamaga ma suruta.

**13** Tíi Ra Alefa Ra a, a Ra a Omega Ra a, tc'äà di Ra a, a Ra a còo di Ra a, tshoa-tshoase sa hëé naka chöö-q'oo sa hëéthëé e,” témé.

**14** Ts'ee-ts'eekg'aièa nea gane ëe ko qgáía ne xg'aà ne, nxääsega ne gha kg'õèan dis hiis *di tc'áróan tc'õó* di qarian úú, a ne a gha heke-kg'áman koe tcää a x'áé-dxoom koe síí ka.

**15** Tchàa za i haghuan hànà, tsoòkuan ko kúrúan hëé, naka cg'árà-kg'aoan hëé, naka cg'õo-kg'aoan hëé, naka kúrúa mááseèa hää nqárìan ko còrè ne hëé, naka wèé ne ëe tshúù-ntcõan ncàmà hää a ko kúrú u ne hëéthëé e.

**16** “Tíí Jeso Ra Tirim moengele ba tsééa máá tu ua hää, hààm gha kereke zi koe ncẽe zi gúù zi ka nxàea tseegukagua máá tu u ka. Tíí Ra Tobe Ra a, a Dafitem dir Cóá Ra a, a Ra a kaisase ko x'áàr q'uu tconò Ra a thëé,” tam méé.

**17** *Tcom-tcomsam* Tc'ee ba hëé naka séè-kg'ao sa hëéthëéa ko máá: “Hàà!” témé.

Naka ëe ko kóm ba méém máá: “Hàà!” témé.

Wèém ëe cámá hää ba méém hèà, nakam wèém ëe ko tc'ee ba, kg'ðean dim tshàam surutaè tama ba séè.

**18** Wèém khóèm ëe ko ncẽes tcgãyas di porofitan di kg'uian komsana ba Ra ko tseeguan bìrí a ko máá: ncẽè c'ëem khóèm kò c'ëe gúùan gaan koe càùa mááse, nem gha Nqari ba ncẽes tcgãyas koe góáèa hää cg'âèan càùa máá me,

**19** a ncẽè c'ëem khóèm kò ncẽes tcgãyas porofitan dis koe c'ëe kg'uian séèa tcg'òó, nem gha Nqari ba gam di xòèan kg'ðean dis hìis koe hëé, naka tcom-tcomsam x'áé-dxoom koe hëéthëé séèa tcg'òó, ncẽes tcgãyas koe góáèa a.

**20** Gaam ëe ko gazi gúù zi nxàea tseegukagu ba ko máá: “Eè, sencagagar gha síí,” témé. Amen. X'aiga Tsi Jeso Tseè, haà!

**21** X'aigam Jesom di cgómkuan méé i gatu wèéa tu cgoa hää.

**Kabas Qae-xg'ae sa  
The New Testament in the Naro language of Botswana**  
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b